

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 32 (1769) 1991 m. rugpjūčio mėn. 20 d.

XXXVI METAI

Melbourne

Kelias į bendrus Europos namus

Trokštančių atsiskirti tautų negalima sulaikyti nei gražiais įkalbinėjimais, nei dalinėmis nuolaidomis. Joms paprasčiausiai reikia sudaryti galimybes, kad galėtų įgyvendinti savo troškimą. Tik tada užsimezgs nauji bendradarbiavimo ryšiai, kurie ves į tolesnį Europos susijungimą.

Taip samprotuoja Rytų Europos žinovas Kielio universiteto profesorius Peteris Nitsche (Handelsblatt, 24.05). Tokių blaivių balsų Vakarų Europoje taip dažnai neišgirstame. Vyrauja mėginimai perkabėti ir įtikinti, jog atsiskyrimo ir nepriklausomybės siekimai prieštarauja jungtinės Europos idėjai. Profesorius Nitsche galvoja priešingai. Ir štai kodėl.

Kai kurios Rytų Europos tautos pastaraisiais metais išsivadavo iš komunistų valdžios. Kitos mėgina nusimesti paskutinius pančius. Rytų Europos politikos ir kultūros veikėjai trokšta susijungti po bendru Europos stogu. Tačiau reiškiasi ir priešingos kryptys.

Vakarų stebėtojai su nepasitikėjimu stebi augantį nacionalizmą, ypač ten, kur jis kelia pavojų susilpninti ar sugriauti esamą valstybių tvarką. Jie visiškai negali suprasti to, kas dabar vyksta Jugoslavijoje. Tai, girdi, tikras politinis nesubrendimas ir atsilikimas.

Juo menčiau pažįstama Rytų Europos tautų praeitis ir dabartis, juo labiau plečiasi baimė, kad tautiškumo aistros gali sužlugdyti jungtinės Europos svajonę. Kielio universiteto profesorius Nitsche, pats būdamas Rytų Europos istorijos žinovas, aiškina, kad tik geriau susipažinę su atskirų Rytų Europos tautų istoriniu likimu galėsime suprasti dabartį ir tik taip realistiškai įvertinti ateities galimybes.

Siandien tautiškumas ir atsiskyrimas vilioja labai skirtingo istorinio likimo tautas. Antai estai ir latviai iki Pirmojo pasaulinio karo pabaigos niekad neturėjo savo valstybės. Estų ir latvių tautiškumą pažadino praėjusio šimtmečio bendras Europos tautų atgimimo sąjūdis.

Rašo A.Lembergas

Visai kitokia Lietuva, rašo Nitsche. Didžioji Lietuvos kunigaikštystė viduramžiais sudarė galingą valstybę. Istorikai išsilavinusiems žmonėms žinomos Lietuvos kovos su Vokiečių ordinu, pasibaigusios katastrofišku ordino valstybės pralaimėjimu prie Tanenbergo 1410-tais metais.

Vėliau Lietuva tapo Lenkijos priekaba ir pateko į Rusijos valdžią. Tačiau, kai ir čia pasireiškė 19-jo šimtmečio tautiškumo dvasia, lietuviai turėjo daugybę istorinių ryšių. Jiems nereikėjo, kaip estams, savo sąmoningumo žadinti, dirbtinai kuriant tautinį epą.

Nei 18-jo šimtmečio pradžioje, nei 1940-tais metais niekas neklausė Baltijos tautų, ar jos nori priklausyti Rusijos carams, ar prisijungti prie Sovietų Sąjungos.

Visiškai kitaip po Pirmojo pasaulinio karo susikūrė serbų, kroatų ir slovenų karalystė, vėliau tapusi Jugoslavija. Skirtingo istorinio likimo tautos ryžosi laisvu noru kurti bendrą savo ateitį.

Ortodoksiškoji Serbija vėlyvaisiais viduramžiais buvo galinga valstybė, tačiau 14-jo šimtmečio pabaigoje pateko į turkų vergiją, iš kurios išsivadavo tik praėjusiam šimtmetyje. Kroatija ir Slovėnija priėmė krikštą ne iš Bizantijos, bet iš Romos. Slovėnai veikia pateko bavarų ir Habsburgų valdžion ir iki 1918-ųjų metų priklausė dvigubai Austrijos karalystei.

Kroatijos karalystė nuo vienuoliktojo šimtmečio buvo vieno valdovo valdoma su Vengrija. Kai 16-jo šimtmečio pradžioje Vengrijos karaliaus vainikas atiteko habsburgams, tai ir Kroatija tapo daugiatautės Habsburgų valstybės dalimi. Su 19-jo šimtmečio tautų atgimimu kilo ir pietų slavų vienybės mintis, kurią įkūnijo po Pirmojo pasaulinio karo įsikūrusi bendra pietų slavų valstybė. Jos kūrėjai svajojo apie savanorišką lygių ir lygiateisių tautų susijungimą, bet išėjo kitaip.

Kruvinais sukilimais ir karais serbai išsikovojo laisvę ir naują

Jugoslaviją įsivaizdavo tikrai kaip padidėjusią Serbijos valstybę. Pradžioje buvo surastas kompromisas. Naujoji valstybė nesivadino nei Serbija, nei Jugoslavija, bet „Serbų, kroatų ir slovenų“ karalystė.

Ortodoksų serbų vienašališkas įsivyrimas veikiai atstūmė katalikus kroatų. Gili abiejų tautų nesantaika sukėlė neįsivaizduojamas savitarpio žudynes Antrojo pasaulinio karo metais. Komunistai Titui pavyko kurį laiką išlaikyti Jugoslavijos tautų vienybę. Tačiau po jo mirties vidaus nesantaika vėl išaugo.

Slovėnija ir Kroatija reikalauja nepriklausomybės ir grąsina išeiti iš smarkiai centralizuotos federacijos, jeigu ji nepasikeis į laisvę konfederaciją. Tam priešinasi Serbija, kuri remiasi kariuomenės jėga, bet abejotina, ar pati kariuomenė neuskils. Kiekvienu atveju skerdynėmis politikos problemų negalima išspręsti, nebent pagreitinti valstybės žlugimą.

Profesorius Nitsche mano, kad nėra kitos išeities, kaip sudaryti tikras galimybes atsiskirti visoms Rytų Europos tautoms, kurios to trokšta. Tai reiškia nemėginti jų jėga sulaikyti; atsakyti bet kokio spaudimo, ūkinio smaugimo ar grasinimų. Sutikimas patenkinti nepriklausomybės reikalavimą savo ruožtu ves į garbingą elgesį su pasilikusiomis mažumomis: rusais Estijoje gagauzais Moldovoje ar

serbais Kroatijoje.

Vakarai nežino, ką iš tikrųjų reiškia tautinė priespauda. Tik dėl savo patogumo jie kietaširdiškai nori išsaugoti esamą status quo. Be skerdynių neįmanoma numalšinti jėga Rytų Europos nepriklausomybės troškimo. Gal tokia kaina kurį laiką įsiviešpatuotų taika ir tvarka, bet tai būtų kapų taika ir kareivinių tvarka.

Nei gražiais įkalbinėjimais, nei dalinėmis nuolaidomis negalima išlaikyti atsiskirti trokštančių tautų. Todėl lieka vienintelis kelias leisti joms eiti į nepriklausomybę. Tik pasijutusios lygiateisiomis partnerėmis, sustiprėjus jų savitarpio pasitikėjimui, jos suras ir savo kelią į bendruosius Europos namus.

„Tėviškės Ziburiai“

Priimtas Aukščiausiosios Tarybos kreipimasis į visas pasaulio demokratines valstybes dėl TSRS represinių struktūrų išvedimo iš Lietuvos, kuriame prašoma imtis neatidėliotinių veiksmų, kad KGB ir visos kitos TSRS represines struktūras būtų nedelsiant išvestos iš Lietuvos Respublikos Teritorijos ir tuo pašalinta grėsmė taikai bei žmonių saugumui.

Katedros Aikštėje

Lacria

1. O Vilniau, Vilniau!

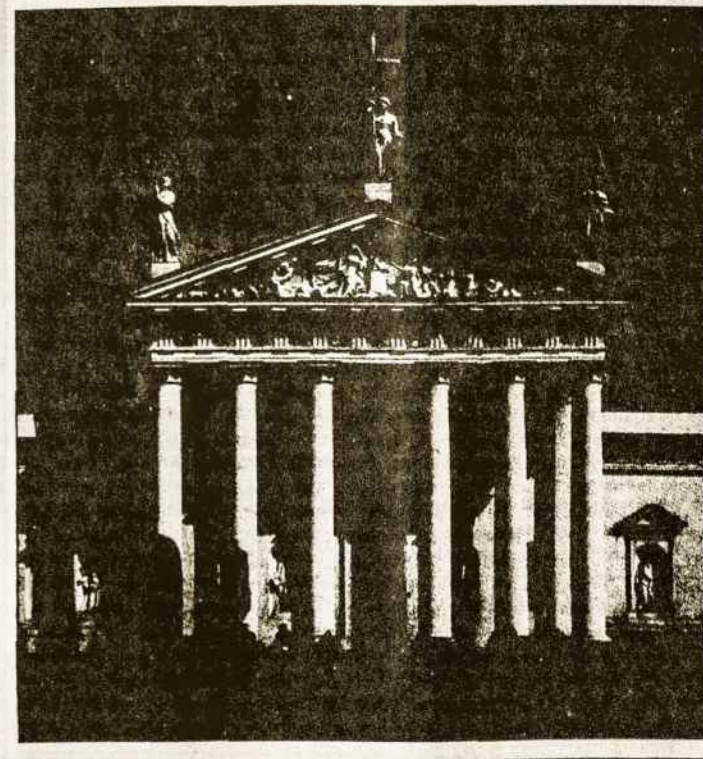
Tarytum gulbė Katedra baltoji,
Ir bokštas lyg sargybinis šalia...
O Vilniau, Vilniau! Tėviške šventojil
Tavęs užmirš lietuviai nevalia!

Cia nuo senovės aukuras liepsnojo,
Perkūno garbei kurstomas kadais.
/Tik taip lietuviai Dievą pažinojo-
Vadino Viešpatį kitais vardais./

Paskui - šventovė, kryžium
vainikuota,
Paliko čia - lyg priesaką - tėvai.
Tėvynė buvo Dievui paaukota,
Tu šventas, Vilniau, mums visiems
buvai...

Senasis Vilnius... Katedra baltoji...
Tai mano žemė - mylima, gimtoji!

1975.03.11

RUBIKUBS - Katalikiškos spaudos mėnuo

...sklebia katalikiškos spaudos...
...premserata, kurie dar jos...
...Sovietų Sąjunga...
...Aldas 12 z. Ormuzg...
...ameleima...
...000...
...000...
...000...

Politinis sąmyšis ir mes

Rašo Dr. Jonas Kunca

Siuo metu atrodo, kad pasaulis atsidūrė politinėje maišatyje, kurioje „be stiklo“ sunku suvokti, kas čia darosi. Persiai mintis, kad net patys politikos vadai nesupranta savo chameleonišku spalvų keitimosi logiškumo.

Pradėsim nuo pasaulio vado-S. Amerikos. Nusiušta milžiniška karo jėga sulyginama su žeme Irako industrija, vandens valymo priemonės, oro uostai ir visa ką, kas pakliuvo. Kartais ir savus dalinius bombardavo, kad išvaduoti Kuvaitą ir sugrąžinti legalią jo vyriausybę, kuri pasirodė esanti žiauresnė už okupantą. Apie Kuveitą demokratizaciją jau nustota kalbėti. Nežiūrint pergales ir minėto emirato išlaisvinimo, ekonominės sankcijos Irakui yra tebetęsimos. Nekalta tauta badauja. Sakoma, kad tai dėl neparodymo, kur yra atominiams ginklam tinkamas uranas. *Inspekcija po inspekcijos važiuoja tikrinti.* Iki šiol nebuvo surasta jokių atominių ginklų nei tų radioktyvių medžiagų. Tuo tarpo niekas nei neužsimena, kad Israelis turi 200 atominių bombų.

Nesuprasi neišgėres, kodėl Vašingtonas jaučiasi toks bejėgis prieš Israelio vengimą sėsti derėtis dėl palestiniečių žemių grąžinimo. Vietoj važiuoti dešimt kartų į Jeruzalę, J. Baker būtų užtekę pasakyti Shamir'ui, kad „jei nepildysit Jungt. Tautų rezoliucijų dėl okupuotų teritorijų grąžinimo, jums bus sustabdyta metinė 3 milijardų dolerių ir negausit anų 10 milijardų, kurių žadat prašyti rugsėjo mėnesį“. Keista, bet matyt, kad pasaulio vadas bijosi mažučio Israelio, kurie nustojo turėjęs strategines reikšmes po šalto karo užbaigimo. Baker ir Bush, turbūt, žino dėl ko jie bijosi pritaikyti vienodas sankcijas visiem, kurie laiko okupavę svetimas žemes.

Serbija nenori atsisąjūdi savo liliputinės imperijos. Priklausę krikščioniškam vakarų pasauliui slovenai ir kroatai pasipriešino. Slovėnija jau bene bus laimėjusi savo nepriklausomybę. Kroatam einasi nekaip. Jėgos persvara yra serbų pusėje. Po kruvinių susirėmimų dabar padarytos laikinos paliaubos. Kiekvienu metu karas vėl gali prasidėti. V. Europa yra už Kroatijos ir Slovėnijos teisę ir nepriklausomybę, kurią Vokietija siūlė pripažinti. Prancūzai pataria nusiųsti karines jėgas, kad jos perskirtų bekovojančias puses. S. Amerika buvo griežtai pasisakiusi prieš Jugoslavijos iširimą. Maskva, kol kas ne taip jau drąsiai, mėgina bauginti tuos, kas mėgintų pripažinti Slovėnijos ir Kroatijos nepriklausomybę. Visgi, jei Europos valstybės veiktų vieningai nekrepdamos dėmesio į Maskvos grūmėjimus, konfliktas greitai išspręstų. S. Sąjunga pati bijosi matydama, kad panašus procesas jau vyksta ir jos imperijoje. Jai

svarbu, kad Jugoslavija nebūtų „blagu“ pavyzdžiu Baltijos valstybėm ir sovietų respublikoms. Verta prisiminti, kad rusai simpatizuoja serbam ir dėl panslavizmo iliuzijos, Serbus rusai laiko savo mažesniais broliais. Už tai ir prasidėjo Pirmasis Pasaulinis Karas po Sarajevo pasikėsinimo prieš Austro-Vengrijos kronprinca. Bet šį kartą S. Sąjunga į tokia avantiūra nesimestų. Tai tik simboliški grasinimai.

Mūsų kaimynė Rusija, o ir S. Sąjunga, irgi viešpatuoja ne vien ekonominė krizė, bet ir politinė maišatis. Net ir pats Gorbačiovas blaškosi į visas puses: eina su reformistais, vėliau su komunistų konservatoriais, grįžta prie reformistų ir vėl ieško naujo negalimo kelio, kuris patenkintų visus ir kartu reformuotų imperiją, kurios jau nebėra. Kompartijos kietieji, kaip KGB viršininkas ir pulk. V. Alksnis, ką tik užgryę o gal ir prisidėję prie nepavykusio perversmo Pabaltijoje, perėjo į reformistų pusę. Ar iš įsitikinimo, kad komunizmas jau pasimirė, ar jie galvoja griauti reformas iš vidaus, žino tik jie. Ukrainiečiai galvoja apie savos valstybės įkurimą nežiūrint prez. Bush'o skatinimo likti unijoje su Maskva. Rusijos kompartija-imperijos pamatas-pradėjo skilti. Nėra abejonės apie visiška stabilumo trūkumą S. Sąjungoje.

Betvarke visad yra kenksminga. Bet ji šį kartą galėtų būti labai naudinga, jei mes įstengtumėm išlaikyti tvarką ir gerą krašto administravimą Lietuvoje. Reikia, kad mūsų šalis būtų stabilumo ir pavyzdingo tvarkymosi sala šio meto audringam pasauliui.

Tam yra daug rimtų kliūčių, bet jokiū būdu ne nenugalimi. Mūsų vyriausybei reikia, po pusantrų metų diskusijų ir planavimų, iš karto spręsti daugybę problemų susijusių su pakeitimu pačios sistemos. Krašto ekonominiai resursai neleidžia jų visų teigiamai išspręsti. Čia reikia nutarti, kokie yra valstybės atstatymui naudingiausi prioritetai. Gal neapsiriksime, kad ekonominis gerbūvis yra ir bus nepriklausomos mūsų valstybės pagrindinis ramstis. Be materialinių išteklių negalėtumėm įvykdyti kitų reformų nei pakeičyti išvargusių gyventojų gyvenimo lygi. Vien ekonominio klausimo sprendimas turi savo specifines prioriteto puses. Nuo ko pradėti privatizaciją? Kada grąžinti atimtas nuosavybes? Kaip sukurti finansinę bankų struktūrą ir t.t. Užtenka ne nuo to arba ne laiku pradėti vykdyti, kad ir puikų planą, kad sukomplicuoti padėtį, kurią norėjom pataisyti.

Mūsų kaimyninė Latvija valdžia pradėjo paskubomis grąžinti

žemes ir privatizuoti ūkius nenumatydama to pasekmių. Dėl to vien vienas derlingų žemių rajone liko neapsėję šią vasarą 30,000 hektarų dirvų. Mat, vieni galvojo, kad žemę reikia grąžinti buvusiem savininkam, ir jos neverta apdirbti. Kiti neturėjo technologijos nei žmonių šiam darbui. Taip ir paliko tušti plotai. Verta mūsų valdžiai įsidėmėti tokį pavyzdį ir juo nepasekti. Patys valdžios žmonės, užaugę ir išgyvenę sovietinės santvarkos, jaučia didžiulį spaudimą, kai dabar staiga norima įvesti pakeitimus, kurių jiems neteko patirti, o gal nei matyti. Šaltas apgalvojimas prieš priimant planą, tai vienintelė priemonė klaidų išvengimui.

Spekulantai, atrodo, yra perėmę krašto prekybą. Jie pralobsta. Tai nauji milijonieriai, o anksčiau dauguma buvę „aparacnikai“. Nebūtų ko to jiems pavydėti, jei valdžia neprarastų pajamų mokesčių formoje ir jei piliečiai neturėtų mokėti daug peraukštas kainas dėl šitos spekuliacijos veikimo. Galų gale, ką galvoja sąžiningas Lietuvos darbininkas matydamas naujus „ponus“ važiuojančius Mercedes Benz mašinose? Jis tikrai galvoja, kad ne to jis laukė iš nepriklausomos Lietuvos ir kad kažin ar jam apsimoka toliau taip sunkiai dirbti. Tai pavojingas galvojimas. Valstybės aparatas laikosi tik iš dirbančiųjų. Be jų-nei seimo, nei valdžios nei spekuliacijos! Taigi skubu apsigalvoti ir veikti išmintingai, o kur reikia, ir kietai.

Liepos pirmąją, buvo panaikinta Varšuvos sutartis, politinė ir karinė sąjunga, kurią 1955-ais metais sudarė komunistų valdomos šešios Vidurio ir Rytų Europos valstybės su Sovietų Sąjunga priešakyje. Karinės sutarties panaikinimo protokolas buvo pasirašytas Prahoje, gi politinė Varšuvos sąjunga liausis egzistavusi turbūt šių metų pabaigoje, kai visų šėšių sąjungai priklausiusių valstybių Parlamentai bus ratifikavę Prahoje pasirašytą Varšuvos paktą panaikinimo protokolą. Cekoslovakijos prezidentas Vaclavas Havelis pažymėjo, kad Varšuvos sutartis tebuvo Sovietų Sąjungos hegemonijos įrankis. Pati Cekoslovakija skaudžiai nukentėjo nuo Varšuvos paktą, kai Brežnevo įsakymu šios santarvės ginkluotosios pajėgos įsiveržė į Cekoslovakiją ir nuslopino krašte 1968-ais metais kilusį laisvės sąjūdį.

Kinijos valdžia neseniai pravedė sociologinę apklausą, per kurią paaiškėjo, kad tik apie 30 procentų krikščionių yra įsijungę į oficialiai registruotas religines bendruomenes. Apie 70 procentų tikinčiųjų yra susibūrę į pagrindines bendruomenes, kurių veiklos Kinijos valdžia nepajėgia kontroliuoti. Dėl to, su nerimu Kinijos komunistų partija numato imtis griežtesnių priemonių prieš nelegalias krikščionių bendruomenes.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

ĮVYKIAI

Zenevoje pasibaigė nuo liepos pirmos dienos vykusios Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos ekspertų sesija mažumų klausimais. Sesijos dalyvių priimtame baigiamajame dokumente pabrėžiama, kad Helsinkio konferencijos baigiamajame akte paskelbti principai turi būti taikomi taip pat ir tautinėm mažumom. Dokumentas bus įteiktas patvitinimui Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos šalių atstovam, kai jie susirinks Maskvoje rugsėjo mėnesį ir svarstys žmogaus teisių klausimus. Pažymėtina, kad Zenevoje vykusioje ekspertų sesijoje mažumų klausimais, kai kurių šalių atstovai, tarp jų Jungtinių Amerikos Valstyvių delegatas, pakartotinai išklė Pabaltijo kraštų problemą, pasisakė už Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybę, taip pat už tai, kad Pabaltijo respublikų atstovai būtų pilnomis teisėmis priimti į Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos ekspertų posėdžius.

Į Lietuvą vis dažniau atvyksta maldininkai iš kaimyninių ir kitų šalių: šiuo metu vyksta lenkų tikinčiųjų maldinga kelionė Lietuvoje, maldininkai pėsčiomis lanko Lietuvos šventas vietas. Nemažai lietuvių jaunimo numato dalyvauti rugpjūčio mėnesio viduryje Cenkstakavo Dievo Motinos šventovėje įvyksiančiame pasaulio jaunimo susitikime su Popiežium Jonu Paulium II-uoju. Apskaičiuojama, kad šia proga į Cenkstakavą suplauks apie milijoną jaunimo iš visų pasaulio kraštų ir kontinentų, ypač daug jaunimo atstovų iš Centro bei Rytų Europos kraštų. Lietuvių jaunimo dalyvavimą Cenkstakavo sąskridyje organizuoja Lietuvos vyskupijos, Aiteininkai kiti jaunimo sąjūdziai. Kauno kunigų seminarijos dėstytojas kun. Vytautas Vaičiūnas pakviestas dalyvauti Poznanėje įvyksiančiame tarptautiniame katechetų suvažiavime.

Maskvoje įvykęs Estijos ir Sovietų Sąjungos delegacijų paskutinis susitikimas nedavė apčiuopiamų rezultatų, pasakė Estijos atstovas Julo Nugis ir pridūrė: sovietai su mumis kalbasi panašiai kaip viršininkas su pavaldiniu. *Nors per susitikimą* Maskvoje nebuvo atsiekta jokio susitarimo, abi delegacijos nusprendė tęstis pasitarimus, nutarė vėl susitikti rugpjūčio šeštą dieną Estijos atstovybėje Maskvoje. Ta proga bus svarstomas ir Estijos prievartinio įjungimo į Sov. Sąjungą klausimas. Estijos delegacijos pirmininkas pasakė, kad estų vyriausybė numato pagrindinai persvarstyti savo laikyseną derybose su Sov. Sąjunga. Estijos ministras pirmininkas Savisaar pranešė, kad sovietų vyriausybė esanti pasirengusi sudaryti atskiras vienierių metų ekonominius susitarimus su šešiomis respublikomis, atsisiakiusiomis pasirašyti naująją sąjunginę sutartį.

Kaip pranešė vakarų spaudos agentūros, Lietuvos vyriausybė paskyrė pusės milijono rublių premiją tam, kas padės išaiškinti Lietuvos muitinės pareigūnų žudikus.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kitiuose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną km. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas talso savo nuožūra.

PARTIJA KEIČIA PLUNSKNAS

Komunistų partijai Sovietų Sąjungoje ateina liūdnos dienos. Dar taip neseniai partijos nariai buvo viską galintys ir niekada neklystantis viešpatai, nuo kurių sprendimo bei malonės priklausė milijonų žmonių likimas. Partijos nariai su pasididžiavimu traukdavo savo himną: Partija Lenino, Partija Stalino, Partija visąsąjunginė. Siandien nebėra globėjo Stalino ir visi kratosi nuo jo vien tik krūvino diktatoriaus vardą paminėjus. Nebeteko „šlovės“ ir Leninas, kai Rusijos liaudis sužinojo, kad Leninas 1917 m. pirmasis sukūrė Solovkų koncentracijos lagerius, įsakė nužudyti visą caro šeimą ir karininkams su vinimis kalė antpečius prie kūno. Jis įsakė sušaudyti visus baltosios armijos belaisvius ir naudojo kalinius vergų darbam.

Baltijos laivyno jūrininkai kurie iš Kronštato atplaukė su karo laivu Aurora, pirmieji paleido patrankų salves į Petrapiilio gynėjus, lemiamai įsąjaukė Lenino diktatūrai. Po ketverių metų 1921 tie patys jūrininkai suprato, kad Leninas juos apgavo, sukilo reikalaudami pažadėtų laisvų rinkimų, bet Lenino įsakymu Troskis su Tuchačevskiu numalšino sukilimą ir apie 20,000 jūrininkų sušaudė pakioje po Suomų įlankos ledus. Taip atsidėjo jis už padėjimą įvesti žmonijos istorijoje negirdėtą priešpaudą. Tik dabar Rusijos žmonės sužinojo, kad tas „darbo žmonių“ vadas niekada nebūvo įkėles koją į jokią darbovietę ar fabriką, nenorėdamas pamatyti darbo žmonių skurdo tame jo išgarsintame „rojuje“, bet mėgdavo sakyti prakalbas partijos narių ir revoliucionierių mitinguose skelbdamas melą ir tuščius pažadus.

Sparčiai žingsniais kylant laisvojo pasaulio ekonominei gerovei, to paties negalėjo pasiekti sovietų piliečiai, nes partijos kontrolė paralyžavo, bet kokią pažangą ir laisvą iniciatyvą. Brežnevo laikų stagnacija visą kraštą privedė prie ekonominės bedugnės krašto. Nikitos Kruščevo bandymas reformuoti sovietų ūkinę sistemą ir partijos kontrolė buvo atmetas, o pats Kruščevas išstumtas iš valdžios ir vadovybės.

Į vyriausią valdžią atėjęs M. Gorbačiovas bandė su savo perestroika - pertvarka atgaivinti sovietų ekonomiką ir pakelti nustumtą produkciją, bet čia prieš jo pertvarką atsistojo „niekada neklystanti partija“, kuri nenorėdama prarasti turėtas privilegijas ir geras tarnybas nenorėjo jokių permąnų valstybinio ūkio sistemoje.

Liepos mėnesio pabaigoje susirinkusiems 400-tams partijos vadų, Gorbačiovas pasidė, kad partija visai atsisakytų nuo Marksizmo ir Leninizmo, kurių utopinių svajonių neįmanoma įgyvendinti ir persiorganizuotų į social-demokratinį sąjūdį. Gorbačiovas pareiškė, kad tik šitaip padarius ir leidus laisvą rinką bus galima išsigelbėti nuo visiško Sovietų Sąjungos bankroto. Pagal Gorbačiovo planą virš 16 mil. partijos narių turi persiorganizuoti į neprivilegiją Social-demokratų partiją ir netrugdyti žemės ūkio privatizacijos, nuosavybės teisių grąžinimo ir laisvosios rinkos.

Siekdamas tolimesnių reformų,

Rašo Albinas Pocius

Gorbačiovas nori visoms respublikoms garantuoti suverenumo teisę, aišku norėdamas privilegijuoti, kad visos vėl pasirašytą naują baudžiamosios sutartį. Lietuva, Latvija, Estija, Moldavija, Gruzija ir Armenija griežtai atsisako pasirašyti naują Sąjungos sutartį. Dabar pradėjo abejoti ir Ukraina. Vakarų Ukraina tai tikrai nenori pasirašyti, bet Rytų Ukraina, kuri išbuvo 70 metų vergijoje tik dabar pradeda suprasti savo vietą, nes ten buvo didesnė rusifikacija ir daugiau rusų kolonistų.

Partiečiams dar nespėjus atsigauti nuo Gorbačiovo reformų smūgio, Rusijos federacijos prezidentas Jeltsinas išleido naują potvarkį, kuris draudžia visoje Rusijoje partijos celes arba kaip jis vadina pirmines organizacijas darbovietėse, įstaigose ir kolektyviniuose ūkiuose. Partijos celės buvo kariuomenėje ir teisme, kur partija nutardavo kiek metų nuteisti disidentus. Iki šiol visuose įstaigose, kur buvo bent trys partiečiai sudarydavo celę ir jų nutarimai viršijo kitų nuomonę.

Jeltsino potvarkis draudžia visoms partijoms turėti savo celes, bet kitos naujai sukurtos politinės partijos celių neturi, todėl draudimas palies tik komunistus.

Jeigu būtų tik vienas Gorbačiovas, tai partija jį lengvai sutvarkytų, bet dabar kada ir Jeltsinas nutarė apkarpyti partijai sparnus, jiems nieko kito nebelika kaip sutikti su esama padėtimi, atsisakyti nuo Markso, Lenino ir Stalino utopinių nesąmonių ir iki dar neprasiėjo vidaus revoliucija, visiems bendrai gelbėti Rusiją nuo ekonominio chaoso ir bado.

Jau yra per vėlu išgelbėti vergų imperiją ir reikės grąžinti laisvę pavergtoms tautoms, nes tai palengvins pačiai Rusijai susirasti kelią į demokratinę santvarką. Kelias bus sunkus, nes Rusija niekada nėra turėjusi demokratinės santvarkos. Ją valdė totoriai, žiaurūs carai ir komunistinė krūvina diktatūra. Imperijos sargai dar bando žudydami Lietuvos pasienio apsaugos vyrus pratęsti vergijos laikus ir išgelbėti savo imperiją, bet tai yra tik imperijos priešmintinis pasispardymas.

Pėsčias į Vilnių

Prof. Antano Klimo sūnus Paulius, 1988 m. keliavęs pėstute iš Ročesterio į Vašingtoną, pradėjo 30 dienų kelionę iš Estijos sostinės Talino į Vilnių. Jo kelionės pavadinta „Baltijos laisvės žygiu“, kurio tikslas - pažadinti plačiosios visuomenės dėmesį baltiečių kovai už nepriklausomybę. Paulių lydi vienas estas, vienas latvis ir Petras Gražulis, buvęs politikalinys, už kurio išvadavimą Paulius žygiavo 500 mylių iš Ročesterio į Vašingtoną 23 dienas.

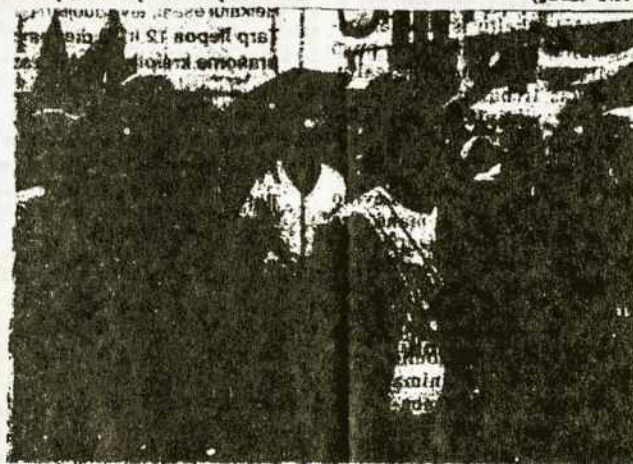
Pagal planą, Paulius su savo žygininkais atkeliaus Vilniun birželio 14-15 d.d., kai bus minima 50 metų sibirinių tremimų sukaktis.

Pauliaus seneliai buvo ištremti Sibiran ir ten išbuvo beveik 10 metų.

Paulius Klimas yra 30 metų amžiaus, dirba finansinėje amerikiečių firmoje. Šiai kelionei gavo atostogas ir dar \$500 paramą. Ročesterio baltiečiai jo kelionei suaukėjo \$100.

Prof. A. Klimas, Pauliaus tėvas, gavo vizą į Lietuvą ir jį išskrido š.m. gegužės pabaigoje. Aplankys Lietuvą po 47 metų ir savo motiną, sulaukusią 88 m. amžiaus (10 metų vargo Sibire). Grįš Amerikon birželio 6 d.

Inf.
(„T.Z.“ Nr. 22)

Prof. Antano Klimo sūnus Paulius, 1988 m. keliavęs pėstute iš Ročesterio į Vašingtoną, pradėjo 30 dienų kelionę iš Estijos sostinės Talino į Vilnių. Jo kelionės pavadinta „Baltijos laisvės žygiu“, kurio tikslas - pažadinti plačiosios visuomenės dėmesį baltiečių kovai už nepriklausomybę. Paulių lydi vienas estas, vienas latvis ir Petras Gražulis, buvęs politikalinys, už kurio išvadavimą Paulius žygiavo 500 mylių iš Ročesterio į Vašingtoną 23 dienas.

Neseniai paskirtas pirmasis Sibiro katalikų vyskupas Joseph Werth pakartotinai kreipėsi į Vakarų šalis, jų religines bendruomenes, prašydamas padėti katalikų Bažnyčiai Sibire, medžiaginiai paremti maldos namų statybą, religinės literatūros rusų kalba spausinimą. Vyskupas Werth pažymi, kad naujai įkurtai Sibiro apaštalinei administratūrai reikia visokeriopos pagalbos: administratūra turi dvasiška

aptarnauti apie šimtą tikstančių katalikų, išsisklaidžiusių po visą Sibirą, nuo Uralo iki Japonijos sienos. Tarp Sibiro katalikų yra nemažai kitataučių - vokiečių, lenkų, taip pat lietuvių... Daug dešimtmėčių jie negalėjo būti dvasiškai aptarnaujami. Pirmasis Novosibirsko apaštalinis administratorius vyskupas Werth yra tik 38-nerių metų amžiaus, šiom pareigom buvo Popiežiaus paskirtas šių metų birželio mėnesį

Lietuvos ir Rusijos Federacijos sutartis

Maskvoje vykstantis amerikiečių ir sovietų viršūnių susitikimas nenustelbė kito svarbaus įvykio - Maskvoje pasirašytos sutarties, apibrėžiančios Lietuvos Respublikos ir Rusijos federacijos tarpvalstybinius santykius. Sutarties pasirašymą, tarp svarbių dienos politinių įvykių, paminėjo užsienio spaudos agentūros, laikraščiai, radijas ir televizija. Išskirtinai pabrėžiama tai, kad lietuvių ir rusų pasirašytą pagrindinę sutartimi abi pusės pripažino viena kitos suverenumą bei tarptautinės teisės subjekto statusą. Rusijos federacija įsiskaito pripažįsta Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos 1990-ais metais kovo vienuoliktą paskelbtą Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo aktą, taip pat pripažįsta, kad Lietuva buvo prievartiniai įjungta į Sovietų Sąjungą 1940-ais metais ir kad tuo būdu buvo pasikesinta į suverenę Lietuvos valstybę. Abi šalys įsipareigoja nepanaudoti viena prieš kitą jėgos, nesikišti į viena kitos vidaus reikalus, gerbti viena kitos suverenumą, teritorinį vientisumą, sienų neliečiamumą suderinamai su Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos skelbiamais nuostatais. Pagrindinė sutartį pasirašė pirmininkas Vytautas Landsbergis ir prezidentas Borisas Jeltsinas. Lygiagrečiai, Lietuvos ir Rusijos federacijos ministrai pirmininkai pasirašė bendradarbiavimo sutartį Kaliningrado sritį liečiančiais klausimais, o užsienio reikalų ministrai - prokolą dėl atstovybių įkūrimo atitinkamose šalyse.

Per spaudos konferenciją Landsbergis ir Jeltsinas vieningai pažymėjo, kad pasirašytoji sutartis atveria kelią draugiškiam, geros kaimynystės santykiams tarp Lietuvos ir Rusijos federacijos, apibrėžia ir apsaugoja abiejų šalių interesus, tautinių mažumų teises: rusų Lietuvoje o lietuvių Rusijos federacijoje. Sutartis patarnaus žmogaus asmens teisių bei laisvių įtvirtinimui, pasakė Jeltsinas, Vytautas Landsbergis, iš savo pusės, įvertino prezidento Jeltsino vaidmenį, jo pastangas įgyvendinti teisingumą, pasakė, kad dabartiniame sudėtingame pasaulyje naujoji Rusija stiprina pasitikėjimą geresne ateitimi, išreiškė viltį, kad Rusijos federacijos pavyzdžiu paseks kiti kraštai pasirašydami su Lietuva panašias sutartis. Vakar Maskvoje pasirašytą sutartį ratifikavimą rudenį svarstys Lietuvos ir Rusijos parlamentai. LRTV

Spauda praneša, kad per Medininkų sunkiai sužeistą tarnautoją sėkmingai operavo amerikiečių armijos neurochirurgas, ir kad pasveikęs ligonis galėtų būti galės informuoti apie užpuolimo autorius

Leningrade televizijos reporteris A.Nevzorovas gegužės 24 d. vakare rodė jo suktą filmą, kaip OMON vyrų įdina Lietuvos ir Latvijos sąjūdininkų postus ir pasakė, kad „tu tikrinimo punktu tuoj neliks“, paragindamas, kad Pabaltijo vyriausybės atsisakytų nepriklausomybės idėjos.

ŽUDYNĖS MEDININKUOSE

Medininkų pasienio kontrolės poste, prie sienos su Baltarusija, rasti nužudyti šeši Lietuvos Respublikos pareigūnai - policijos ir muitinės darbuotojai. Pradinio tyrimo duomenimis jie žuvo nuo štvėrių iš automatinų ginklų. Du kiti muitinės darbuotojai buvo sunkiai sužeisti, abu skubiai nuvežti į ligoninę, kur vienas jų po keturioliktos valandos mirė. Taigi žuvusiųjų jau septyni. Antro sunkiai sužeistojo būklė yra kritiška.

Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis per spaudos konferenciją tragiškąjį įvykį įvertino visų pastarojo pusmečio įvykių fone. Tą foną sudaro neolatiniai ginkluotos prievartos Lietuvoje veiksmai, kurių autoriai yra vieni ar kiti sovietų ginkluotųjų padaliniai. Už bet kurių sovietų ginkluotųjų pajėgų ir jų išlaikomų gaujų, sakė Landsbergis, stovi aukščiausioji Sovietų Sąjungos vadovybė, ji negali amžinai apsimesti nieko nežinanti, nekontroliuojanti padėties ir negirdinti reikalavimų, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos vadovybės reikalavimų išvesti OMON'ą iš Lietuvos teritorijos, o kitus Sovietų Sąjungos Vidaus reikalų ministerijos padalinius iš užgrobtų Lietuvos radijo ir televizijos pastatų. Landsbergis atkreipė dėmesį į pasikartojančius aplinkybių sutapimus. Kai tik Jungtinės Amerikos Valstybės parodo didesnę palankumą Sovietų Sąjungai, Baltijos šalis ir ypač Lietuva, patiria sovietų ginkluotus smūgius. Landsbergis pasakė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės iš tikrųjų nuolaidžiauja, griežtai nereikalaujamos iš Sovietų Sąjungos nubausti šių metų sausio tryliktosios žudynių Lietuvoje ir Latvijoje kaltininkus, gražinti sovietų užgrobtus pastatus ir išvesti iš Baltijos šalių OMON'o teroristus. Landsbergio nuomone, galima kalbėti apie dvi galimybes kas įvykdė žmogžudystę: arba sovietų kariškiai, taip pat ir teroristinė OMON'o grupė, arba mafija, kuri irgi gali būti nepatenkinta Lietuvos muitinių darbu. Visai galimas šių dviejų jėgų interesų sutapimas. Mafija galėjo pasinaudoti kariškių paslaugomis, o šie - panaudoti mafiją savo politiniams tikslams. Landsbergis neatmetė galimybės kad žudynėmis Medininkų pasienio kontrolės poste atsakoma į pirmadienį Lietuvos ir Rusijos federacijos pasirašytą sutartį, kuria Rusijos federacija pripažino suverenę Lietuvos valstybę.

Lietuvoje sudarta vyriausybė komisija įvykiams tirti, taip pat vyriausybė laidotuvių komisija. Gedulo ženklai šiais dienai sustabdytos ketvirtosios pasaulio lietuvių sporto žaidynės.

Apie Medininkų pasienio posto kruviną užpuolimą šiandien plačiai praneša užsienio spaudos agentūros, kitos informacijos priemonės. Agentūros rašo, kad žudynės meta tamsų šešėlį ant Maskvoje vykstančio amerikiečių ir sovietų viršūnių susitikimo, kurio metu prezidentas Bush'as paragino Gorbaciovą taikiai išspręsti Pabaltijo šalių problemą atsivėlgiant į jų laisvės aspiracijas. Agentūros primena, kad tarp ginčytinų klausimų, kurie trukdo amerikiečių ir sovietų tarpusavio

pasitikėjimui, apunkina Sovietų Sąjungos išjungimą į pasaulinę ekonominę bendriją, yra Pabaltijo šalių likimas.

Michailas Gorbaciovas per spaudos konferenciją su prezidentu Bush'u, Maskvoje, išreiškė gailėtį ir skausmą dėl įvyko Medininkų pasienio kontrolės poste, pasakė, kad gavęs tris skirtingus pranešimus apie įvykusį incidentą, bet nepatikslingo kuo skyrėsi gauti pranešimai. Gorbaciovas nurodė, kad įvykiai bus tiriami, pasakė, kad KGB viršininkas Kriučkovas susisieks su prezidentu Landsbergiu, jam pasiūlys bendradarbiauti įvykių tyrinėjimuose. Gorbaciovas taip pat pažymėjo, cituojame pagal spaudos agentūras, kad „nacionaliniuose

konfliktuose Sovietų Sąjungoje, juo konstruktyves tampa pastangos šiuos konfliktus išspręsti, juo labiau bandoma tas pastangas sužlugdyti. Matomai, pridūrė Gorbaciovas, ne visiem šios pastangos yra priimtinos. Bush'as pasakė, kad jis taip pat laukia įvykių tyrimų rezultatų, įskaitant ir Lietuvos vyriausybės komisijos, pažymėjo, kad per pasitarimus Maskvoje paraginę Gorbaciovą, kuriuo jis pasitiki, išspręsti visumoje Pabaltijo kraštų klausimą. Kiek aiškiau pasisakė Borisas Jeltsinas. Įvyki Medininkuose jis aptarė kaip kriminalinį nusikaltimą, jį griežtai pasmerkė, pridūrė, kad panašiem įvykiams ateityje išvengti reikia atitraukti iš Lietuvos OMON'o dalinius. LRTV

Gorbaciovas, ir ko jis ieško Azijoje

Rašo Juozas Zemaitis

Visas pasaulis žino, kas šiandien darosi didžiojoje Sovietų Imperijoje, kurią patys imperijos valdovai, vos tik ten komunizmui gimus, pavadino labai populiariu vardu - Sovietų Sąjunga. Po Pirmojo Pasaulinio karo, Rusijos karališkai imperijai subyrėjus, imperijos žemes ir žmones užvaldė kraugeriška komunistinė klika, kuri „suktrė“ daug žiauresnę diktatūrą, kokia buvo buvusi Rusijoje, ją carams valdant. Abu kontinentai - Europa ir Azija patikėjo, kad ant imperijų griuvusių įsikūrė žmonių lygybės ideališka valstybė-Sovietų Sąjunga. Apsukrūs politiniai besmegeniai apdūmė visam pasauliui akis, ir ligi šiandien tas hipokratiškas „Sovietų Sąjungos“ pavadinimas skamba mokytų bejausmių politikų smegeninėse.

Šiais laikais minėtos imperijos valdovas Michail Gorbaciovas gavo Nobelio Taikos Premiją. Ir už ką? Pasirodo, kad laisvojo pasaulio politiniai ir ekonominiai gudruoliai dar niekaip nepajėgia suprasti, kas slepiasi pačiame Gorbaciove. Jo populiarieji šūkių-glasnost ir perestroika - tikrai buvo verti Nobelio Taikos Premijos. Deja, šie jo šūkių visų jo valdomos imperijos vergų ir kietagalvių komunistų buvo sutikti skirtingai: vergai pajutę laisvę, nudžiugo, o kiti, nepajėgia išsipagirti iš komunistinių durnybių, išsigando, kad jiems gali tekti atsakyti už visas žmogžudystes. Visoje imperijoje užvirė tiesiog vulkanas.

O kaipgi su to vulkano pradininku Michail Gorbaciovu? Iš išvaizdos ir mimikų jis vis tas pats. Pasirodo, kad visada ant jo veido besiritinėjanti šypsena nėra originali, nes tikrenybė už jos slepiasi tikroji jo asmenybė. Gorbaciovas yra tikras, kad šiandieninė imperinė kariuomenė ir komunistinių kvailybių saugumo teroristinė gauja yra už jo nugaros, todėl jis pilnai gali ne tik visiems akis mulkinti, bet ir už laisvę kovojančias tautas tankais žudyti.

Sakoma, kad kas aišku, to aiškinti nereikia. Deja, tai ne visuomet taip ir būna. Aišku visiems, kad esant bet kurioje valstybėje, dideliems vidaus neramumams, jų valdovai nepalieka savo šalies ir nevažiuoja į svetimus kraštus, ieškodami priemonių savo autoritetui atstatyti. Taigi, kas ir kokie tikslai privertė Gorbaciovą

palikti savo irstanciją imperiją ir išvykti net 4-ioms dienoms į Japoniją?

Sį įvykį griebėsi nagrinėti net viso pasaulio spauda. Ir štai kaip ji pradėjo aiškinti visiems jos skaitytojams:

1. Iš Gorbaciovo Japonijos parlamente pasakytos kalbos paaiškėjo, kad Sovietų imperija pilnai pritaria numatyti 1991 metais Azijos ir Pacifiko valstybių užsienio reikalų ministrų konferencijai ir tokią konferenciją rekomenduoja. Šią konferenciją turėtų sudaryti šios valstybės: Jungtinės Amerikos valstijos, Sovietų Sąjunga, Japonija, Kinija ir Indija;

2. Pirmiausia trys valstybės - JAV, Sovietų Sąjunga ir Japonija, naudodamos rimtus argumentus, privalėtų pašalinti visus neaiškumus ir turėtų įgyvendinti visišką tarp savęs pasitikėjimą;

3. Reikalinga Japonijos ir Saurės rytų vandenynuose įkurti „kooperavimo zoną“, kad būtų galima eksploatuoti ir panaudoti Sovietų Tolimųjų Rytų ir Sibiro žemių resursai;

4. Galutinai užbaigti Maskvos ir Tokijo tarpusavio nesantaiką ir tarp abiejų kraštų pasirašyti Taikos sutartį, kurios po Antrojo Pasaulinio karo dar vis nebuvo;

5. Tarp Sovietų Sąjungos ir Japonijos tuoj pat turi įvykti formalus dialogas, militariniams reikalams apsvarstyti.

Garbaciovas Japonijos parlamente buvo sutiktas su visom politinėmis smailybėmis. Jo kalba buvo gana šiltai sutikta, net penkis kartus aplodimentais pertraukta. Bet japonas liko japonu, ir liks juo tol, kol keturios Kurilų salos nebus Japonijai sugrąžintos. Ketvirtadienį (IV-18 d.), trumpai prieš pat vidurnaktį, Akassaka Palace karališkose patalpose, abu pasauliui gerai žinomų valstybių bosai - Gorbaciovas ir Kaifu - pasirašė 12-ka smulkių susitarimų, kuriais tebuvo paliesta tik prekybos ir žuvininkystės reikalai. Abiejų magnatų veidai liudijo ne mažą įtampą, nes nebuvo pasirašyta jokia po Antrojo Pasaulinio karo taikos sutartis, ir nebuvo atverta Japonijos pinigine, ištraukti Sovietų Imperijai iš patvinsio chaoso.

„Laisvoji Lietuva“ Nr. 9

POLITIKOS SEŠELIUOSE

M. Fitzwater pranešė prez. Bush'as yra pasiuntęs kongresui nutarimą suteikti Baltijos valstybėms MFN (most favoured nation trade status) ir kad pasiūlys minėtų valstybių vyriausybėms techninę pagalbą prekybos ir eksporto išvystymui. Jis pridėjo, kad tuo nesikeičia S. Amerikos politika nepripažįstanti Baltijos valstybių 1940 m. priverstino prijungimo prie S. Sąjungos.

KGB viršininkas, gen. Vladimir Kryuchkov ir pagarsėjęs pulk. V. Alksnis, kuris buvo užsipuolęs Gorbaciovą dėl neužgyrimo sausio mėn. armijos nepavykusio perversmo Pabaltijį, perėjo į reformų šalininkų pusę. Tai galėtų prisidėti prie jėgos vartojimo Lietuvoje sumažėjimo. Atrodo, kad komunistų-imperialistų frontas silpnėja..

„The Guardian“ rašo, kad per metines Persijos įlankos karo sukaktuves matome ironišką padėtį: Saddam yra valdžioj, o Vakarai jam grasina vėl ekonominėmis sankcijomis ir bombom, nežitrint pasiuntimo milžiniškos armijos, išleidimo milijardinių sumų, didžiulio aplinkos apteršimo ir nužudymo daugybės žmonių...

1990 į Europą atbėgo 420,000 pabėgėlių. Didžiausią dalį jų sudaro rumunai - 61,000, turkai - 46,000, jugoslaviai - 32,000, lenkai - 14,000.

Vokietija pasiūlė pripažinti Kroatijos nepriklausomybę, Prancūzija patarė nusiųsti karines jėgas į buv. Jugoslaviją. Kol kas europiečiai dar nepriėmė galutinio nutarimo, bet atrodo, kad Kroatija tikrai bus laisva dėl Europos įsikišimo. S. Amerika nekviečiama į pasitarimus dėl Jugoslavijos vidaus karo.

1900 m. Europoj gyveno vienas trečdalis žmonijos. 1990 m. joj gyvena tik vienas dešimtadalis! To priežastis yra giminų skaičiaus mažėjimas. Mažėja anglų, prancūzų, vokiečių, norvegų ir danų tautos. Saurėje tik Svedijos tauta šiek tiek auga: šeimos turi po 2.1 vaikus, taip kaip Lietuvoj.

Kai per paskutinius pusantrų metų Lietuva pagarsėjo tautos drąsumu, Estija pastūmėjo į priekį savo ekonomiką. Dabar Estijoj užsienio kapitalų investacijos sudaro 3% krašto bendro nacionalinio produkto. Lietuvoje jis yra šešiolika kartų mažesnis! Privatizacija Estijoj pažengė daug daugiau negu Latvijoj ir Lietuvoj.

Rygoj ir jos priemiesčiuose Raudonojai Armijai yra skubai statomi butai. Juose bus apgyvendinta virš 10,000 sovietų karių. Dalis jų yra atvykę iš R. Vokietijos. Armijos stato neįaukdamą Latvijos įstaigų planų priėmimo.

Latvijoj 30,000 hektarų derlingų dirvų buvo šią vasarą neapsėta vien Valmieros rajone dėl netvarkingo nuosavybių grąžinimo ir privatizacijos įstatymų pildymo. Privatiem ūkiams reikia 15-kos tikstančių mažesnių traktorių, o jų nėra, kaip kad nėra kitos technologijos ir medžiagų pastatų statymui. Lietuva turėtų būti atsargesnė ir sumanesnė reformų vykdydme, kad išvengtų panašių nuostolių.

AUSRAUŠOS LIETUVIŲ ALUMINO LITERATŪRA
 Pilsdėgės 5203022, Vilnius, Lietuva
 Redaktorė J. Žilkevičienė, 29 Oranoid Rd., Moscow, Russia, Vtc. 3032

Lietuva - Kraštas, kuris kovoja už Nepriklausomybę

Lietuva yra virš Lenkijos, prie Baltijos jūros. Turi apie tris su puse milijono gyventojų. Sostinė yra Vilnius. Yra viena iš Pabaltijo kraštų, turinti tik 68 tūkstančius kvadratinį kilometrų.

Lietuvių kalba yra viena iš seniausių indo-europietišku kalbų. Kraštas susijungė 13-to šimtmečio pradžioje iš daug mažų kunigaikštijų ir pasidarė viena didelė kunigaikštija 1259 metais.

Rusai pradėjo stripėti, todėl Lietuva ir Lenkija susijungė į uniiją 1569 m. Beveik visa Lietuva buvo užimta rusų 1795 m. Rusija laikė okupavusi Lietuvą apie 120 metų. Per tą laiką lietuviai kovojo prieš juos.

Vasario 16 dieną 1918 metais Lietuva atstatė savo nepriklausomybę ir lapkričio mėnesį atidarė savo pirmąjį seimą. Lietuvos nepriklausomybė buvo pripažinta viso pasaulio.

Per karą 1939 metais, Sovietų

kariuomenė užėmė Lietuvą. Jie išvežė apie 34,000 gyventojų, iš kurių daug žuvo. Vėliau vokiečiai užėmė Lietuvą ir vėl pasitraukė iš jos per karą. Apie trečdalis Lietuvos gyventojų buvo vėl rusų išvežti ar užmušti. Vakarų kraštai yra nepripažinę rusų okupacijos iki dabar.

Pradžioje 1980 metų, sovietų vadai pradėjo keisti savo ekonomiką ir pavadino šį keitimą „Perestroika“.

Iš to, Lietuva vėl paskelbė savo Nepriklausomybę kovo 11 d. 1990 m. Maskva mėgina spausti Lietuvą, kad ji pasiliuktų Sovietų Sąjungoje. Gorbačiovas yra atsiuntęs kariuomenę išgąsdinti, sustabdyti Lietuvą, kuri ramiai priešinas rusų priespaudai.

Lietuvai reikia pagalbos iš visų kitų kraštų, kad ji pajėtų pilnai atstatyti Nepriklausomybę!

Mes jai padedame, ir padėsime!

Linas Jokūbaitis

6 skyrius, Melbourne

ADELAIDĖ

Pelenė

Mano mėgiamiausia knyga, kai buvau jauna, buvo „Pelenė“. Dabar aš atpasakosiu.

„Pelenė“ yra apie jauną mergaitę - Penelę. Ji gyveno su savo tėčiu. Jos mama mirė, kai buvo jauna. Vieną dieną, jos tėtis vedė kitą žmoną. Jo žmona buvo labai biuri, negera ir stora. Ji turėjo dvi biauarias, negeras ir storas dukras. Visos trys laikė ją kaip tarnaitę.

Vieną dieną visos merginos gavo pakvietimą į Pringo balių. Princas norėjo susirasti žmoną.

Baliaus diena greitai atėjo ir Pelenės dvi seserys baliui ruošėsi. Jos uždavė Pelenę daug darbų joms padaryti. Priešišvažiavimą seserims į balių, Pelenė sakė: „Palaukit manęs, aš irgi važiuoju!“ Bet seserys tik juokėsi: „Ha, ha? Tu eisi į balių? Ką apsvilksi? Gali namuose būti ir valyti namą!“ Ir Pelenės seserys išvažiavo.

Pelenė atsisėdo ant grindų ir pradėjo verkti. Staiga ji išgirdo, kad kas tai ją kalbina: „Nebijok manęs, aš esu tavo fairy-krikštamotė“. Ar, nori eiti į Pringo balių? Eisi? Tada Pelenės „fairy-krikštamotė“ tarė: „Abrakadabra! - Ir keturias pelės pavirto į arklus. Didelis moliūgas pavirto į karietą ir du driežai pavirto į vežėjus. Pelenė dabar vilkėjo ne skudurus, bet puošniausia, vakarinę suknelę. Ji įlipo į karietą ir išvažiavo į balių.

Tą vakarą, kai Pelenė įėjo į balių. Princas, nei minutei negalėjo savo akių atitraukti nuo jos. Visą laiką šoko tik su ja. Pelenė staiga pažitūrėjo į laikrodį - buvo viena minutė iki 12-tos valandos. Ji išbėgo iš baliaus. Jai bėgant žemyn laiptais,

vienas batas nukrito nuo kojos. Pelenė jį paliko.

Sekandą dieną, Princas liepė tarnams eiti į kiekvieną namą su batu ir jį mieruoti kiekvienai merginai. Kai tarnai atėjo į Pelenės namą, jos dvi seserys bandė įkišti savo kojas į tą batą, bet abidvi turėjo labai dideles kojas. Tarnai paklausė ar yra daugiau merginų namuose, bet seserys sakė, kad nėra. Tada tarnai pamatė Pelenę ir davė jai tą batą užsidėti. Tiko jai labai gerai.

Princas vedė Pelenę ir abu gyveno labai laimingai.

Lina Verbylaitė, 8 skyrius

Kai mano draugė mirė

Ji buvo labai graži. Turėjo gilią, tamsią, rudą, beveik juodą akis. Kai ji pradėdavo šypsotis, visi kiti žmonės irgi šypsojosi.

Jos vardas buvo Mee-Lin-Chong, ir ji buvo mano draugė.

Ji mirė aną sekmadienį vakare. Jai buvo tik keturiolika metų. Ji buvo stovykloje „Kojaking“. Naktį, kai ėjo toje stovykloje, ji gavo astmos priepuolį, po to ji apalpo. Mirė ligoninėly nuo širdies priepuolio.

Antradienį mes turėjome eiti į mokyklą. Visi mokiniai buvome labai nuliūdę. Mes verkėme. Daug užuojautų buvo įdėta jai į laikraštį.

Penktadienį buvo jos laidotuvės. Laidotuvės buvo labai gražios. Jos karstas buvo baltas ir ant viršaus buvo baltų gėlių. Jos geriausia draugė dainavo dvi dainas. Jos buvo labai liūdnos. Ją palaidojo Centennial Park.

Aš jau visada prisiminsiu.

Kristina Dryžaitė, 10 skyrius

Milžinkapis

(Santrauka Vinco Krėvės-Mickevičius pasaka „Milžinkapis“)

Seniai, seniai Dainavos šalyje, ten kur srovios Merkio ir Nemuno upės bėga, stovėjo tvirta ir garsi Merkinės pilis. Ji buvo pastatyta ant aukšto ir stataus kalno ir nuo pilies šalis: pievelės, laukai, tankios girios ir dideli miškai. Merkinės pilis, visą Dainavos šalį ir tėvynę Lietuvą, gynė nuo piktų priešų. Buvo sakoma, kad ta pilis buvo visų tvirtčiausia, milžinų pastatyta.

Toje pilyje sėdėjo garsi Kirklių giminė. Bajorai buvo visų gerbiami, nes jie gynė visą šalį.

Bet tarp visų garsių tos giminės vyrų, garsiausias buvo senas bajoras Mykis. Jis labai pagarsėjo savo vaikų žygiais. Mykis turėjo keturis sūnus, kaip ažuolus plačiašakius. Kai jie užaugo, Mykis juos išūntė, kad gintų tėvynę. Seniausias sūnus Zubrys, iškeliavo prie Baltijos jūros, kad gintų šalį nuo kraugerių kryžiuočių.

Kiti du sūnus iškeliavo padėti kunigaikščiui Algirdui kariauti prieš gudus. O jauniausias pasiliko namie, padėti tėveliams.

Mykio sūnams iškeliaujant, niekas juos nelydėjo tik motinėle ir tėvas Mykis. Bet gailiai židrėjo į vyriausią bernelį Zubrį, bajoro Kindžio dukrelę Meiluzę.

Du metai praėjo ir nieko nesigirdėjo apie Mykio sūnus. Meiluzė dažnai verkė nesulaukdama bernelio Zubrio.

Trečiųjų metų pradžioje, du jaunesni berneliai grįžo su dideliu grobiu. Bet vyriausias dar nesugrįžo. Nesidžiaugė senoji motulė, nesidžiaugė ir jaunoji Meiluzė.

Vieną dieną pasigirdo, kad Kęstutis ir Zubrys nugalėjo priešą. Visi džiaugėsi žinodami, kad Zubrys padėjo išgelbėti Lietuvą nuo priešo. Kęstutis davė Zubriui daug žemės ir liepė jam vadovauti savo karžygių

būriams. Bet, Zubrys nors buvo linksmas, jis norėjo grįžti namo. Kęstutis Zubriui leido, ir Zubrys pagaliau sugrįžo namon.

Senis Mykis pradėjo ruošti puotą, bet Zubrys pranešė, kad puota nebūs jo grįžimui, bet vestuvinei progai.

Taip Zubrys ir Meiluzė apsidėdė. Po vestuvių, jaunuoliai ir vyrai susigodojo žalion girion joti - kartu jojo Zubrys ir žmonelė Meiluzė.

Bet atsitiko nelaimė. Kryžiuočiai užpuolė Zubrį ir sugavo Meiluzę ir jauniausią Mykio sūnų Kriokį. Zubriui teko pabėgti nuo kryžiuočių.

Sekandą dieną, kaip tamsūs debesys niaukia giedrąją dienele, taip apsupo Merkinę kryžiuočiai. Visi pilies gyventojai ruošėsi kovai, tačiau niekas nenorėjo kovoti prieš kryžiuočius, nes jie grasino užmušti Meiluzę ir Kriokį.

Meiluzė ir Kriokys stengėsi prikaltinti pilies karžygius, kad tėvynė svarbesnė už jų gyvybę. Kryžiuočiai užmušė Kriokį, kai jis bandė pasipriešinti, o Zubrys, matydamas kad Meiluzę kryžiuočiai nukankins, ėmė ir nušovė ją su strėlę.

Staiga, vienu akimirksniu, pilies karžygiai užpuolė kryžiuočius. Didelės muštynės vyko ir daug žmonių žuvo - lietuvių ir kryžiuočių. Bet karo gale, nei vieno priešininko nebeliko, nei vienas namo nesugrįžo. Daugel drąsuolių ten užmigo. Visų jų tarpe ir trys Kirklio sūnus, ir vyriausias bernelis Zubrys.

Visi buvo ten palaidoti ant stataus Nemunėlio kranto. Geltonas smėlis buvo supiltas ir ant to kapo buvo pastatytas aukštas kuoras. Po daug metų, žmonės pamiršo, kas guli tame kape. Ir kalba seneliai, kad milžinai ten guli, bet kokie, tai niekas jau nebežino. Taip ir pasiliko milžinkapis prie Nemunėlio kranto.

Andrius Kaladė

Lit. kursai, Melbourne

Mano atostogos

Atostogų pradžioje mano dvi seserys ir aš važiavome į „Atgimimo“ skautų stovyklą. Stovykla buvo ukrainiečių žemėje „Sokil“ stovyklavietėje. Ten buvo labai įdomu. Valgis buvo labai skanus. Stovykloje aš daviau skautės įžodį ir gavau geltoną šlįpsą. Būttų buvę geriau, jeigu stovykla būtų buvusi ilgesnė. Stovykla buvo tik 10 dienų.

Po stovyklos mūsų šeima važiavome į Malakutą. Ten mes užsisakėm karavaną. Karavanas buvo arti krautuvių ir pajūrio. Buvo liūdna, kad ten buvom tik savaitę.

Per tą savaitę, mes nuėjome į pajūrį tik porą kartų, nuėjome į kiną, žaidėm tenisą, išmokom kaip kepti „damber“, nuplaukėm į Gipsy Point ir ten plaukdami matėm baltą erelį.

Grįžtant atgal į Melbourną namo, mama ir tėtė užsakė jachtą. Toj jachtoj mes praleidom tris dienas: buriavom Gipsland ežeruose.

Po visų atostogų, pavargę, bet dar sustojom pakeliui pas draugus. Ten pernakvojė, kitą dieną atvažiavome į namus.

Man labai patiko atostogos!

Dailytė Didžytė

6 skyrius, Melbourne

Lietuva

Lietuva yra Europoje prie Baltijos jūros. Lietuvos sostinė yra Vilnius. Vilniuje yra labai daug bažnyčių ir senų pastatų. Lietuva turi gražių upių. Jų yra daugiau kaip 1,000 didelių ir mažų. Didžiausia upė yra Nemunas. Nemunas plaukia per visą Lietuvą. Graži yra Baltijos jūra. Ten galima rasti gintaro. Gintaras yra pasidaręs iš pušų sūkų, kurie buvo po vandeniu daug metų. Iš gintaro gali būti padarytos: apyrankės, auskarai, karoliai ir kiti papuošalai. Senovės lietuviai išmėnydavo gintarą į metalą. Senovėje lietuviai buvo

dauguma medžiotojai. Jie garbindavo briedį. Lietuvoje yra daug piliakalnių, tas parodo, kad Lietuvoje buvo daug pilių. Jose gyveno Lietuvos kunigaikščiai. Vytautas buvo didysis kunigaikštis. Jis Lietuvą padarė didžiausia pasaulio valstybe - nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Jis kariavo ir nugalėjo kryžiuočius - priešus iš Vokietijos.

Lietuvoje, netoli Siaulių yra gražus kryžių kalnas. Ten virš 1,000 kryžių - didelių ir mažų.

Dalia Didžytė,

6 skyrius, Melbourne

Svečias iš Amerikos

LSS Tarybos pirmininkas v.s.fil. Sigitas Miknaitis su žmona Janina nuvykęs į Lietuvą turėjo pokalbį su „Lietuvos Aido“ bendradarbe. Čia spausdiname dalį jo įdomaus pokalbio.

Prasom papasakoti apie save kaip skautą, apie Lietuvos skautų sąjungą. Ar svečiavotės Lietuvoje anksčiau?

Tėviškėj lankausi pirmą kartą po pasitraukimo. Buvau sau davęs žodį kad Lietuvon važiuosiu tik tada, kai nieks nesekios iš paskos, ir galėsiu važinėti po visą Lietuvą be specialių leidimų. Dėkui Dievui, sulaukiau šito laiko.

Esu skautas nuo 1945 m. rudens, kai Vokietijoje lietuvių pabėgėlių stovykloje buvo įkurta Skautų sąjunga. Baigiau trumpus kursus ir ėjau įvairias skauto vadovo pareigas. Baigęs lietuvišką gimnaziją Vokietijoje, įstojau į „Vyčio“ korporaciją, akademinio jaunimo sąjungą. Kai paaiškėjo, kad į Lietuvą jau nebegrįšime, emigravome į Ameriką. Ten kurį laiką nedirbau su skautais, nes reikėjo pačiam atsistoti ant kojų. Vėliau baigiau kolegiją vedžiau ir vėl grįžau į skautišką veiklą. Ypač aktyvus buvau, kai mano paties vaikai buvo skautiško amžiaus. Tada ir mano žmona Janina dažnai būdavo tėvų komiteto narė, padėdavo tvarkyti administracinius reikalus, tebegelbsti man ir dabar.

Anksčiau lietuvių skautų buvo labai daug. Pavyzdžiui, „Lituanicos“ tuntas turėjo 400 vaikų, kurį laiką buvau jo tuntininku, po to brolijos vyr. skautininku. Dvi kadencijas pirmininkavau Lietuvos skautų sąjungai, išėjęs į pensiją truputį išėjau, dabar vėl su skautais.

Lietuvių skautų sąjunga registruota Ilinojaus valstijoje kaip

nepelno korporacija. Tai leidžia nepriklausomai veikti kaip lietuviškai organizacijai. Nereikia mokėti mokesčių, rengiame tik ataskaitas. Šiuo metu turime 2,500 įvairaus amžiaus narių Amerikoje, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje ir Vokietijoje. Visas mano laisvalaikis - tai skautiška veikla, kiekvienos atostogos praeina lankant įvairias lietuvių skautų stovyklas.

Tikriausiai ir ši kelionė šalia tėviškės aplankymo turi panašų tikslą?

Taip. Aš jau lankiausi, savo akimis mačiau skautų stovyklas Lietuvoje. Noriu asmeniškai pažinti kuo daugiau skautų vadovų, ypač pirmųjų išsiaiškinti, kaip veikia Lietuvos skautų sąjunga. Reikia plėsti tarpusavio ryšius. Tesusitinka, tariasi, susirašinėja brolijos, seserijos vyr. skautininkai, kuo daugiau kitų vienodo lygio vadovų. Kad įvairi informacija neitų tik per viena asmenį reikia tiesioginių kontaktų.

1993 m. lietuvių skautai minės savo 75 metų jubiliejų. Taigi su Lietuvos skautų sąjungos vadovais

tarėmės dėl šventinių stovyklų organizavimo. Ši mano kelionė apžvalginė, pažintinė, kitamet atvažiuos mūsų vadovai kalbėti apie konkrečius dalykus.

Manau, kad ateity bus galima organizuoti kursus Lietuvoje, kuriuose mūsų vadovai, turintys ilgesnį darbo su skautais patirtį, rengs naujus žmones skautavimui. Lietuviai galėtų atvykti ir į JAV, į mūsų skautišką mokyklą. „Gintaro ažuolas“ - aukščiausio lygio skautų vadovų rengimo mokykla, kurią baigus galima lankyti Gilverio kursus. Tai jau pasaulinio lygio institucija, kurią 1975 m. pats baigiau. Lietuvos skautų vadovams labai trūksta skautiškos literatūros. Nors mes jau nemažai buvome siuntę, bet ji kažkur prapuolė.

Kokia Jūsų nuomonė, ar skautiška vidinius prieštaravimus nagrinėti spaudoje vos ne kaip valstybinę problemą? Man atrodo, tai postkomunistinės visuomenės liga.

Ne, šiuo keliu eidami problemos neišspręsite, konflikto nepašalinsite. Turiu nemažą vadovavimo patirtį ir žinau, kaip svarbu išklausti kitų nuomonę ir geranoriškai diskutuoti, kad būtų surasta išeitis optimalus variantas. Mes gyvename demokratinėje aplinkoje ir esame nugalinti kaip tie upės akmenėliai, šliejamės viens šalia kito, o ne briaunoms. Jūsų briaunos dar labai aštrios, teks mokytis jas švelninti. Skautams tai - būtina.

Rašo LSS Tarybos pirmininkas

Neseniai grįžau iš kelionės į Lietuvą. Aplankiau gimtinę Savitinkijoje, buvusias mokyklas Burtinukuose ir Vilkaviškyje, kurios apleistos ir nenaudojamos. Nuvykome į Panevėžio apylinkes, mano žmonos gimtinę, ir aplankėme jos gimines. Siek tiek apžiūrėjome Vilnių ir Kauną, bet ten yra daug ką pamatyti, o laiko neturėjau, nes lankiau skautų stovyklas, dalyvavau sueigoje ar tariasi su skautų vadovybe.

Vienas iš įspūdingiausių įvykių buvo Vilniaus katedros požemių apžiūrėjimas. Ten atsispindi Lietuvos senovė dar prieš karalių Mindaugą, jo laikai ir paskui Jogailos - Vytauto gdynės. Kornavėje, pirmoje Lietuvos sostinėje, kur stovėjo Vilniaus krašto skautai, yra nepaprastai gražūs gamtovaizdžiai. Ten stovyklautojai kasinėja archeologų priežiūroje. Nors darbas sunkus, bet skautai labai patenkinti, nes randa senienų kaip senų monetų ar žiedų, kuriuos archeologai tuojau pat kataloguoja. Po pietų stovykloje vyksta skautiški užsiėmimai, darbai ir žaidimai. Stovykla buvo labai gražiame pušyne prie mažo upelio, kurio vanduo tinkamas virimui. Didesnės upės ir net upeliai yra užteršti industrijos ar per didelio trąšų naudojimo sovietų laikais. Kitose stovyklose buvo daugiau skautų-čių, Kauno krašto stov. - virš 80 skautų, o vadovų stovykloje 75 klausytojai ir būrys instruktorių. Padaryta gera pradžia ruošiantis

Jubil. Stovyklai 1993 m. Susipažinau su Pirmija, kitais vadovais, o Vilniuje sutikau didelį bėrį „dr. J. Basavičiaus“ dr-ės senųjų akademikų. Daug valandų įvairiomis progomis praleidau su v.s. F. Sakaliu ir jo pavaduotoju s. R. Malkevičium. Numatėme naujus komunikacijos būdus, išsikalbėjome įvairiais klausimais ir sužinojome asmeniškai pažintus. Man aiškėja, kad mums reikia pasikeisti vadovais ne vien aprodyti Ameriką ar

Lietuvą, bet pabūti stovykloje savaitę ar dvi ir apžinti vieni kitų asmenybes, kad Jub. Stovyklose viskas sklandžiai būtų pravesta.

Šiuo metu dar surašinėju dienoraščius iš įvairių užrašų, kuriuos mėginau vesti kelionėse, posėdžiuose ir vakarais prieš poilsį. Budime.

v.s.fil. Sigitas Miknaitis
LSS Tarybos pirmininkas
Clarendon Hill, III, USA.

Kun. Jono Lauriūno staigi mirtis

Vilniaus arkivyskupijos kurija mums pranešė, kad liepos 26 dieną, Linkmenyse nuo širdies smūgio staiga mirė vietos klebonas jėzuitas kunigas Jonas Lauriūnas. Buvo gimęs prieš 67-nerius metus, kunigų įšventintas 1954-ais metais, Linkmenyse klebonavo nuo 1983-ųjų metų. Mirė Linkmenyse vadovaudamas kunigų rekolekcijom. Kunigo Jono Lauriūno staigi mirtis yra didelis nuostolis Lietuvos Bažnyčiai, visai religinei bendruomenei. Vėlionį trumpai apibūdinti paprašėm žurnalo „Katalikų Pasaulis“ redkatorių kuniga Vaclovą Aliulį. Jis priminė, kad kunigas Jonas Lauriūnas buvo vienas pirmųjų ir produktyviausių „Katalikų Pasaulio“ redakcijos bendradarbių, reikišėsi žodžiu, rekolekcijose, religinėse valandėse per Lietuvos televiziją. Sąstingio metais yra

parašęs net keliasdešimt tomų pamokslų, kitokių aktualių straipsnių teologiniais, moraliniais ir psichologiniais klausimais. Visuomet drąsiai ir tvirtai atsiliėpavo į tuometinės spaudos skleidžiamus kaltinimus Bažnyčiai, į klaidingas moralines pažiūras. Sugebėdavo tai daryti pagrįstai o drauge ir kultūringai. Jo atsiliėpimų bent nuotrupas ankstesniais laikais kartais išspausdindavo kai kurie leidiniai. Jonas Lauriūnas buvo vienas iškiliausių Lietuvos jėzuitų. Vėlionio kunigo Jono Lauriūno laidotuvių pamaldos įvyko pirmadienį, liepos 29 dieną, 12 valandą Linkmenų bažnyčioje. Po to buvo laidojamas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Mūsų turimomis žiniomis, Jonas Lauriūnas yra 14-tas šiemet Lietuvoje ir antras Vilniaus arkivyskupijoje miręs kunigas.

PRANEŠIMAS

Melbourno Liet. Klubo valdyba praneša narių žiniai, kad šių metų rugsėjo mėn. 14 d. (šeštadienį) 1-val. po pietu, Melb. Liet. Namuose šaukiamas metinis Klubo narių susirinkimas, pagal sekanciją darbotvarkę:

Susirinkimo atidarymas, mirusių narių pagerbimas, naujų narių pristatymas, praėjusių metų protokolo skaitymas ir tvirtinimas, pirmininko pranešimas, išdinko pranešimas, revizijos komisijos pranešimas, mandatų k-jos pranešimas, revizoriaus pranešimas, 1991-92 metų sąmatos pateikimas ir tvirtinimas, diskusijos dėl pranešimų ir jų priėmimas, klausimai-sumanymai, susirinkimo uždarymas.

Nustatytu laiku nesusirinkus pakankamam narių skaičiui, po pusės val. bus šaukiamas antras susirinkimas, kurio nutarimai bus skaitomi teisėtai, nežiūrint dalyvaujančių narių skaičiaus.

Melb. Liet. Klubo valdyba

Melbourno Lietuvių biblioteka

Gautos aukotos knygos: Amanda J. Banks „Lithuania's Environmental Problems“: Cultural and Political Aspects. Sandy Bay, Tasmania: T.U.U. Lithuanian Studies Society 1991. Ev. Fedaras „Lietuviai Manitoboje“, Winnipeg, Manitoba 1991 /vietos lietuvių kolonijos gyvenimo istorinės iškarpos iš periodikos/. Nuoširdus ačiū!

Dėmesio poetams, net savo eiliuotos rašliavos knygas leidžiantiems, deja, neturintiems jokie supratimo apie eilėdaros elementarinę poetiką: Bibliotekos archyve aptikta Juozo Ambrozevičiaus „Literatūros teorija-poetika“, vidurinėms ir aukštesniosioms mokykloms iš antro leidimo rotatorinis atspaudas Scheinfeld'e, Vokietijoje, 1948 metais. Tai labai populiarus literatūros vadovėlis mėgstantiems rašinėti eiliuotai ir drįstantiems tuos savo rašinius siūlyti spaudai. Vienam mėnesiui laiko knyga skolinama bibliotekos skaitykloje šeštadieniais 11-2 val. ir sekdieniais 1-2 val.

J. Mikštas,
Bibliotekos vedėjas

PERTHAS

Pavergtų Tautų savaitė

Savaitę ruošė Pasaulio Laisvės Lyga ir Pavergtų Tautų Laisvės Taryba. Ekumenines Pamaldos įvyko š.m. liepos 21 d. sekmadienį, 3 valandą po piet. Sv. Jurgio Katedroje, Perthe. Pamaldos prasidėjo procesija lydint įvairių tautybių dvasiškiams, į katedrą įneštos įvairių pavergtų tautų vėliavos. Įžanginę maldą perskaitė Katedros Dekanas, Very Rev. dr. J. Shepherd. Sekė Švento Rašto skaitymas ir kitos maldos; tremtinių maldą skaitė Petras Cėkanauškas, o pamokslą pasakė lietuvių kapelionas kun. dr. A. Savickis. Daugumai maldų pritarė visi susirinkusieji, nes maldų žodžiai buvo atspausdinti progamoje. „Tikintųjų maldą“ buvo perskaityta angliškai ir įvairių pavergtų tautų kalbomis; lietuvišką maldos tekstą perskaitė B. Steckis. Pamaldose giedojo: kroatų mišrus choras, ukrainiečių jaunimo choras ir latvių vyrų choras. Paskutinę maldą perskaitė ir palaiminimą

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Svč. Marijos į Dangų Ėmimo šventės proga „Tėviškės Aidų“ savanorių ekspedicijos - lankstytojų grupė, paruošusi šią laidą pašto persiuntimui, šv. Mišių auką minėjo mirusius savo ekspedicijos savanorius: kurie iškeliavo į Amžinybę, tai Monika Seštakauskienė, Antanas Būga, Stefa Bukauskienė, Zina Balbatienė, Jonas Rūkas, Vladas Seštokas, Juozas Seštakauskas, Gražina Firinauskienė, Jonas Mulokas, Anelė Reimerienė, Kazys Bukauskas, Jonas Simutis, Vincas Popeliučka, Aleksas Milvydas, Jonas Daunys. Šv. Mišias aukojė kun. dr. Pr. Dauknys, įvertindamas savanorių darbą ir dabartiniams darbuotojams melddamas gausios Dievo palaimos. Prisimintais mūsų ilgametis klebonas, laikraščio įkūrėjas Parapijos namuose prelatas Pranas Vaseris, mirusieji Federacijos pirmininkai Viktoras

Laukaitis, Vincas Zemaitis.

Dr. Eugenija ir Algimantas Grinevičiai po apsilankymo pas mus Melbournе laimingai grįžo į Tėvynę, jie rašo: „Parvežėme nemažą vaistų siuntą Panevėžio miesto ligoninei. Šia labdarinę siuntą įdėjo ir paprašė parvežti Daktaras Jonas Kunca. Maskvos muitinė mums pridare nemažai rūpesčių, dalį vaistų sulaukė. Tačiau dabar jau visi vaistai pasiekė tikslą ir naudojami sergančiųjų lietuvių gydymui Panevėžyje“.

Geelonge lietuviškos pamaldos šv. Jono bažnyčioje rugpjūčio 18 d. sekmadienį 9.30 val., tą dieną skautai mini Lietuvos Patriarchą Dr. Joną Basanavičių, po pamaldų minėjimas Lietuvių namuose.

AUKA

Dėkojame O. Léverienei iš Sydnejaus už \$100 auką Geelongo chorui „Viltis“.

Choristai

Kreipimesi į Islandijos ir Danijos parlamentus sakoma:

„Lietuva patiria nesiliaujančią TSRS agresiją. Ta šalis, aneksavusi Lietuvos Respubliką 1940 m. ir vėl 1991 m. mėginanti karine jėga palaužti jos laisvės siekį, laiko Lietuvos Teritorijoje savo represines ir teroristines ginkluotas pajėgas. Dėl jų veiksmų žūsta žmonės. Mes prašome, kad jūsų vyriausybės iškeltų TSRS agresijos ir Lietuvos Nepriklausomybės apgynimo klausimą JTO saugumo taryboje.

Siuo metu Lietuvoje surinkta

šimtai tūkstančių parašų po kreipimosi į SNO žmogaus teisių komisiją dėl žmogaus teisių pažeidimų Lietuvoje, kuriuos įvykdė TSRS Ginkluotosios pajėgos šių metų sausio mėnesį Lietuvoje. O juk dar 1989 m. vasarą Lietuvos žmonės surinko daugiau kaip 1.500 000 parašų, reikalaujanti, kad visa okupacinė sovietų kariuomenė būtų išvesta iš Lietuvos teritorijos. Tai teisėtas reikalavimas, kurį mes dar kartą primename jums ir pasauliui.

LRTV

Kviečiame atsilankyti į Melbourno Džiugo Tunto

Pavasario Ballų

kuris įvyks š.m. rugpjūčio mėn. 31 d. 7.30 vakare Melbourno Lietuvių klubo salėje.

Gros Melbourno lietuvių orkestras „Dabar“

Būsit pavaišinti karšta vakariene

Įėjimas 20 dol. asmeniui.

Balio loterijos pelnas skiriamas Lietuvai.

Status prašomė užsisakyti pas D. ir K. Lynikus tel. 848 5663 ir

Rimą Skeivį tel. 857 8211.

Laukiame visų!

Melbourno Džiugo Tunto Tėvų Komitetas

Pigiausios kainos iš Lietuvos/Europos apmokant Australijoje (rugsėjo-vasario mėn.)

Iš Helsinkio	ir atgal	\$2380
Iš Talino	"	2580 (1 mėn.)
Iš Talino	"	2690 (ilgiau)
Iš Varšuvos	"	2140 (per Bangkok)
Iš Maskvos	"	2370 (per Varšuvą)
Iš Maskvos	"	2330 (per Singapūrą)
Iš Rigos	"	2450 (per Kopenhagą)
Iš Maskvos	"	2230 (per Belgradą)
Į Europą	ir atgal	nuo \$1790
Į Vilnių/Kauną	"	2140

*Kainos keičiasi pagal Australijos dolerio vertę

*Dabar laikas užsakyti kelionės Kalėdoms/N.Metams

*Padedu paruošti dokumentus-nemokamai

*Užsakau viešbučius, padedu su draudimu

*Mano patyrimas 32 metų - jūsų garantija kelionei.

Prašau kreiptis laišku, telefonu, asmeniškai pas Alg. Žilinską

Concorde International Travel, (IATA,AFTA) 541 King Street, West Melbourne, 3003 Telef. 321 6840, Fax 03-328 2680, Namuose 822 5846

Jubiliejiniai pašto ženklai

Lietuvos Ryšių min-ja išleido apyvarton pašto ženklus. Paskutiniai N.Lietuvos pašto ženklai buvo išleisti 1940 m. gegužės pradžioje. Netrukus naujieji pašto ženklai tapo perspausdinti ir pasirodė su įrašu „LTSR VII.21“. Pusiaurimieji metų praslinkus vėl išleisti lietuviški pašto ženklai.

Praėjusiais metais Ryšių min. užsakymu Leipage (Vok.) buvo atspausdinti naujieji pašto ženklai. Lazdijose sov. muitinė ženklų siuntą (60t D.M.) konfiskavo. Lietuvoje išleistieji pašto ženklai yra neatplėšiami (laikinai) todėl ženklų lapus siuntėjams tenka karpyti. Ženklai yra spalvoti ir pažymėti skaitlinėmis - 5-10-20-50 (darbar reiškia kapeikas, o ateityje -centus). Laiškai apmokėti pašto ženklu „50“ pasirodė užsienio (oro) siuntose. Rausvos spalvos tone atvaizduota Lietuvos sienos, baltas angelas, šviesos spinduliai ir aukštas žibintas. Apačioje užrašas „Lietuva 1990“ ir skaitlinė „50“. Tokio pat dydžio pridėtinėje ženklo dalyje (baltoje) pažymėta prancūzų kalba, kad tai yra pirmieji atsikuriantios Lietuvos Resp. pašto ženklai.

Patys pirmieji Lietuvos pašto ženklai pasirodė 1918.XII.2. Tai buvo balto popieriaus gabalėliai apvesti juodais mažų apskritimų ritulėliais su įrašu „Lietuvos Pašta“, vertės nurodymu - 10 ir 15 skaitikų. Buvo išleistos 4 laidos. 1919 m. pradžioje Raseinių m. paštas išleido vietinius pašto ženklus: melsvo popieriaus gabalėlius su atspausduotu įrašu „Raseinių apšcio pašto ženklas“. 1920 m. Telšiai išleido paprasto linuoto ir nelinuoto popieriaus gabalėlius įrašytus heklografu. Pirmieji Lietuvos pašto spalvoti ženklai pasirodė 1919 m. vasario mėn. (Vyčio ženklas). 1921 m. išleisti pašto ženklai su aštrinančio dalgi piovėju ir sėjėjo atvaizdais. 1922 m. buvo įvesta litų valiuta. Visi pašto ženklai tapo perspausdinti pažymint naująją vertę.

Kiekvienais metais pasirodė pašto ženklai įvairiems įvykiams bei sukaiktims paminėti. Pirmieji pasirodė 1920 m. skirti steig. seimui. 1922 m. Lietuvos De Jure pripažinimo proga išleista 12-os

pašto ženklų serija su Valst. Tarybos narių, Lukšio, Juozapavičiaus atvaizdais. 1923 m. - Klaipėdos atvadavimui. 1924 m. karo našlaičiams (su primokėjimu) 1926 m. karo invalidams ir vaikų prieglaudoms steigti. 1927 m. Basanavičiui paminėti (vienintėliai gėdulingi pašto ženklai) 1928 m. - Nepriklausomybės 10-čiui paminėti išleista did. formato septynių ženklų serija. 1930 m. - Vytauto D-jo 500 m. mirties sukak. paminėti. Ta proga išleista 21 pašto ženklų serija - didžiausia Lietuvos pašto ženklų serija. 1933 m. - „Aušros“ ir jos steigėjams, bendradarbiams ir D.L.K. Kestučiu paminėti. 1934 m. - Valst. Prez. A.Smetonos 60 m. amž. sukakčiai, ir pašto ženklų serija Dariui ir Girėnui paminėti. 1936 m. - F.Vaitkaus skridimui. 1938 m. - Pirmajai Taut. Olimpiadai ir 2-jai Taut. skautų stovyklai. 1939 m. - Nepriklausomybės 20-čiui išleista 4-ių pašto ženklų seija. Tie patys ženklai buvo perspausdinti Gedimino stulpais su įrašu „Vilnius 1939.X.10“. Siuos pašto ženklus vokiečiai užėmę Klaipėdos kraštą, perspausdino elnio ragais su įrašu „Memelland ist Frei“. 1940 m. - Vilniaus atgavimui paminėti 3-jų pašto ženklų serija.

Lietuvos Paštas išleido apie 430 pašto ženklų vienetų: paprastųjų pašto ženklų apie 300 vien., žymiems įvykiams paminėti - apie 135 pašto ženklų vien., oro pašto ženklų -91 vien. Kauno Centr. Pašto rūmų operacijų salę puošė išleistųjų pašto ženklų kolekcija, kurią nutapė dail. R.Kalpokas. Sov. okupantai menišką dekoraciją uždažė. Dabar salė atgavo pirm. dekoraciją. 1941 m. birželio pabaigoje, didesniųjų Lietuvos miestų paštai perspausdino buv. sovietinius pašto ženklus atitinkamais įrašais. Rugsėjo mėn vokiečiai Pabaltijo valst. įvedė savo pašto ženklus „Postgebiet Ost“. Pirmieji Lietuvos pašto ženklai sudomino filatelistus. Daugeliui atrodė, kad Lietuva neišsilaikys, o jos pirmieji pašto ženklai vertė didės. Įdomu kaip filatelistai įvertins atsisitancios Lietuvos Resp. pašto ženklus.

C.Vištakas

Padėka

Mylimam tėveliui A. Kimontui mirus nuoširdžiai dėkojame kun. dr. Pr. Daukniui už aprūpinimą šv. Sakramentali ir palydinti į kapines ir visiems dalyvavimą bažnyčioje ir kapinėse, už gelės, vainikus, užprašytos Mišias, korteles nuoširdus aci.

Nulitdė Eugenija, Elena ir Edvardas

Padėka

Vincui Sidabrui mirus dėkoju kun. dr. Pr. Daukniui už rožančiaus maldą ir už visus religinius patarnavimus.

Dėkoju visiems atsiveikiniams su A.A. Vincu bažnyčioje ir kapinėse, dėkoju už aukas šv. Mišioms

Sesuo Roma, Lietuvoje

„TEVIŠKES AIDAI“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisilyskime prenumeratos mokesčių, įrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

Pensininkų Sąjungos suorganizuota kelionė į Queenslandą

Pasitaikė, kad liepos 10-tą buvo lietingas ir šaltas rytas, kai iš įvairių Melbourne priemiesčių rinkosi vyresni amžiumi lietuviai pasiruošę vykti į saulėtą Queenslandą. Autobuso kapitonas pasveikino visus punktualiai susirinkusius, palinkėjo smagios kelionės. Kelionių vadovas Povilas Baltutis dar kartą patikrino ar visi pagal sąrašą sėdi autobuse. Po patikrinimo pajudėjome link Lietuvių Namų, kur dar laukė keli keleiviai. Visos 54-riovietės vietos autobuse buvo užpildytos ir dabar jau tikrai pajudėjome siaurės link. Klausantis iš kasečių maršų muzikos, vidioje įrengtame penkių žvaigždžių autobuse riedėjome tolyn ir nepajutome kai pravažiavome gražius Viktorijos miestelius - Nagambie, Shepparton, Numurkah.

Netrukus pasiekėme Murray upę, kur atsiveikinome su mūsų parkų valstija. Toliau keliavome per niūrią, plačią New South Wales panoramą, per nepažįstamus miestus ir miestelius, sunkiai ištariamais pavadinimais - Finley, Narrandera, West Wyalong, Forbes, Parkes, kol 7-tą val. vakaro pasiekėme didesnį miestą, Dubbo, prie Macquarie upės, kur apsisostojome motelyje nakvynėi. Motelis švarus, paskyrė po du asmenis į butą. Vakarieniūti nuėjome į RSL klubą, kur prie lošimo mašinų vienas kitas laimė pamėgino. Vistik vienai mūsų bendrakeleivei laimė nusipyojo - išlošė 500 dol. Tai buvo maloni staigmena.

Gerai išmiegoję, po stiprių pusrūčių, pajudėjome toliau į šiaurę, per Coonabarabran, Narrabri ir Moree. Cia jau įvažiuojame į Sunshine valstiją ir pravažiavus Warwick atsiradome prie kelionės tikslo. Sutemė ir gėrėjomės įvairiausių reklaminių šviesų žaismingu mišiniu. Neužilgo atsiradome Surfers Paradise, prie 15 aukštų Chevrono Beachside liuksusinių butų pastato. Cia mus apgyvendino po keturis dviejų miegamųjų butuose su visais patogumais ir puikiu vaizdu.

Gerai išsimiegoję, penktadienį, liepos 12-tą, galėjome savais reikalais rūpintis, pasivaikščioti po švarų smėlėtą pajūrį, ar pasėdėti prie baseino. Vakare autobusas mus nuvezė ištyrinėti Australijos pasididžiavimą, laisvalaikio praleidimo industriją - pasidairyti po garsų Jupiterio Casino. Tai labai įdomus pastatas, su ištaigingais įrengimais. O kiek ten įvairių lošimų ir dar daugiau lošančių. Labai įdomu buvo visus tuos lošimus stebėti. Girdėjau, kad ir čia vienas iš mūsų bendrakeleivių šimtą dolerių išlošė, bet kiek kiti pralošė neteko sužinoti.

11 val. vak. grįžome iš Casino į butus ir tuoj sumigome, kad ryte būtų gerai pailsėję šešių valdų kelionei laivu į Stradbroke salą. „Tiki“ priplaukoje sulipome į gana didelį laivą „Aussie Islander“. Plaukėme puikiais Aukštinio pajūrio vandens keliais. Jūros įlanka buvo rami, tik retkarčiais praskubėdami greitai vaikiai sukeldavo bangas. Prie įlankos krantų stovi turtuolių milijoninės vilos ir žavi graži Surfers Paradise padangė. Praplaukėme pro didingą jachtų baseiną, matėme vykstančius įvairius vandens sportus ir multimilijoninį Marina Mirage kompleksą. Iš laivo

stebėjome ir įdomius „Bungee“ šokikus, kurie aukštai iškelti šoka žemyn prisitvirtinę prie stipraus lyno. Prisižiūrėję gražių vaizdų buvo laikas kavos išgerti su pyragaitiais. Dar keli mūsiškiai drąsoliai nulipo iš laivo pasivažinėti greitlaivui ir kas norėjo galėjo eiti „aquaplanning“. Tai naujas retai kitur matytas sportas.

Po dviejų valandų kelionės laivu ir smagių nuotykių atvykome į tropinę salą. Cia apžiūrėjome tropinį sodą su natūralia augmenija ir gyvūnija. Malonu buvo iš rankos maitinti paukštėlius ir kengūrėles.

Pietums servavo mums jautienos kepsnio, dešrelių ir įvairių tropinių daržovių ir vaisių. Po pietų vieni pasilikto saloje, o kiti toliau vykome laivu pasivažinėti dar virš valandos. Plaukiant direktorius pasakojo apie pakraščiu istorinius įvykius ir įvairius tikrus bei ne tikrus nusidavimus. Žiūrėjome į medžiais apaugusius gryno smėlio kalnus, iš kurių vienas Frazer kalnas arba sala, dažnai spaudoje minima.

Grįžtant mus vėl laive vaišino kava su saldumynais, o Naujos Zealandijos laivo tarnautojas dainavo, grojo ir įvairius pokštus išdarinėjo. Visus taip įlinksmino, kad kelios poros net susigundė pašokti. Tai vėl buvo viena iš gražių ir įdomiausių praleistų dienų, po kurios sekė kitos kitaip įdomios, kitaip gražios.

Gražus sekmadienio rytas liepos 14-tą. Gražiai pasipuošę, šventiškai nusiteikę, vykome autobusu į Brisbane, į vietinių lietuvių ten suorganizuotas pamaldas. Gaila, kun. dr. Bačinskas serga, jį pavadavo kunigų seminarijos lektorius, australas kunigas. Atydžiai klausėmės jo įdomaus pamokslo. Skaitymus atliko lietuvių kalba, giesmes giedojome lietuviškai, jaunajai Milyvydienei gražiai palydint vargonėliais.

Nuoširdžiai pasimeldę bažnyčioje, buvome pakviesti į Brisbane Lietuvių Namus, kurie randasi tame pačiame priemiestyje kaip bažnyčia. Cia pasitiko mus Brisbane bendruomenės pirmininkas Anicetas Perminas ir kiti lietuviai. Kad pamaitinti mus visus, iš jų pusės, reikėjo didelio pasiruošimo. O priėmė mus gražiai: Didelė Lietuvių Namų patalpa visa gražiai apdengtais ir gelėmis papuoštais stalais apstatyta, o pietūs skanūs. Nors socialiai pavalgė, bet dar pavaišino mus skanių pyragų prie kavutės.

Pasveikino mus pirm. A. Perminas, pasidžiaugė, kad aplankėme jus nors ir toliau gyvenančius. Žodį taip pat pasakė bažnytinio komiteto pirmininkas ir Kultūros tarybos narys p. Bagdonas. Keliomis mintimis pasidalino ir Lietuvių Namų administratorius Juzas Luckus.

Už malonų sutikimą, priėmimą ir šeiminkams už skanūs pietus padėjo Alisa Baltrukonienė, Viktorijos Lietuvių Pensininkų Sąjungos vardu. Povilas Baltutis trumpai dar paaiškino, kad po a.a. Vinco Sidabro mirties, jis perėmė Pensininkų Sąjungos kelionių organizavimą. Brisbanečiai išreiškė užuojautą p. Sidabrienei.

Atėjo laikas atsivaikinti su mieliais brisbaniečiais, nes norėjome dar po Brisbane miesto centrą pavažinėti. Brisbane yra vienas iš Australijos didmiesčių su virš milijonų gyventojų. Žiūrėjome į senus, kultūros istorijai vertingus pastatus susimaišiusius su modernios statybos dangoraižiais. Gatvės siauros, eismas tik vienos krypties.

Kelionė atskleidė mums daugelyje vietų labai gražią gamtos panoramą. Nuo Surfers Paradise į Brisbane yra 78 km. Pakelyje kuriasi daug naujų gyvenviečių ir kalbama, kad nepertolimoje ateityje tie du miestai susijungs.

Nauja diena, nauja labai įdomi kelionė. Vykome į Warner Brothers filmų pasaulį - Hollywood on the Gold Coast, kuris randasi pusiauakulyje tarp Surfers ir Brisbane. Cia mes praleidome visą dieną ir su dideliu žingeidumu stebėjome kaip vyksta modernios technikos pagelba įvairių filmų produkcija. Traukinėliais mus apvežiojo po filmų studijas, kur mums pademonstravo įvairius triukus, kaip lengva pavojinga situacija paveiksle parodyti.

Parodė mums ir milžiniškas garsų studijas, drabužių ir dekoracijų vietas. Galima ir paminėti apie 50 kitų atrakcijų, kurias primena Los Angeles Disneyland. Lankantis Queenslande patartina ten apsilankyti.

Sekancią dieną irgi anksti iš ryto išsiruošėm į garsią Sunshine Coast plantaciją, kur stovi pastatas kaip didelis ananasas. Kitas ten

atrakcionas tai Macademia riešutų fabrikas. Pavešiojo mus ir cukrinių nendrių traukinėliu per plantaciją ir tropinio miško tankmes, kur prisiklausėme gyvūnijos įvairių negirdėtų garsų.

Pasistiprinę resotrane, tęsėme kelionę pagal puikų „Sunshine“ pajūrį. Mooloolaba sustojome apžiūrėti didžiausią jūros akvariumą pietiniame žemės pusrutulyje. Cia mes vaikščiojome po tuose garsius 80 metrų povandeninius tunelius, kur randasi daugybė įvairiausių rūšių jūros gyvūnijos. Stebėjome iš arti, per stiklą jūros liūtų žaidynes vandenyje. Matėme juos išvestus ant sausumos žaidžiant su sviediniu ir net leido mums su vienu iš jų pasisveikinti. Tas paliko nepamirštamą įspūdį.

Trečiadienis buvo aštunta mūsų kelionės diena ir niekur kaip grupė nesiruošėm vykti. Vieni pasinaudojo proga susitikti su vietiniais lietuviais, kiti vyko pasizvalyti po miestą. Lietuvių šeimų Surfers nedaug, bet jos bendrauja, susieina tai pas vieną, tai pas kitą. Turi lietuvišką vėliavą ir švenčia tautines šventes kartu. Gal ten kuriasi trečia senitija?

Atėjo laikas palikti tą saulėtą, nors vakarais šaltoką „rojų“. Liepos 18-tos dienos ryte vėl susėdome į autobusą ir vėl su muzika išvykome dviejų dienų kelionei atgal į Melbourne. Kelionė neprailgo, nes vėl klausėmės įvairios muzikos, žiūrėjome vaizdajuostes apie įvykius Lietuvoje, kurias mums kelionėi paskolino p. Zemkalnis ir p. Sodaitis.

Į Melbourne sugrįžome jau gerokai sutemus. Laukė mūsų pasilgę šeimos nariai ar geri ištikimi draugai.

Gerai praleistą laiką prisiminsime ne tik dėl matytų įvairenybių, bet ir dėl žmonių su kuriais keliavome, kartu gyvenome ir pabendraavome.

Alisa Baltrukonienė

Paminklas Granito kalne

Prieš 50 metų amerikiečių skulptorius Gutzonas Borglumas Mount Rushmore kalne (Pietų Dakota) iškaltė monumentą keturiems JAV prezidentams. Tai George Washingtonas, Abrahamas Lincolnas, Thomas Jeffersonas ir Theodoras Rooseveltas - tie, pask G. Borglumo, didžiausi žmonės, kurių dėka Jungtinės Amerikos Valstijos susitūrė, vienijos ir plėtėsi. Tačiau skulptorius mirė 1941 metais, nespėjęs užbaigti kūrinio, kurį dabar kai kas vadina aštuntuoju pasaulio stebuklu. (Beje, G. Borglumas pirmasis naudojo dinamičią ir pneumatinių kūjų, kad būtų lengviau nuskelti didelius akmenis liutus). Vėliau visus darbus

baigė skulptoriaus sūnus Lincolnas Borglumas. O paminklo atidarymo iškilmės surengtos tik šią savaitę, švenčiant Amerikos nepriklausomybės dieną, dalyvaujant Bush'ui.

Kiekvieno prezidento veidas yra 18 metrų aukščio. G. Borglumas su pagalbininkais dirbo 14 metų ir per tą laiką nuo granitines atodangos turėjo nudausti 450 tūkstančių tonų šio akmens. Tiesa, per 50 metų vėjas, lietus ir sniegas gerokai apardė paminklą: Washingtono ir Lincoln veidai įtrūko. Tikimasi, kad dabar, kai paminklas oficialiai atidengtas, atsiras ir taip reikalingi 40 milijonų dolerių jam prižiūrėti.

Salia monumento dar ketinama pastatyti Irašų salę, kurioje turistai galėtų išgirsti pasakojimų apie Ameriką, jos istoriją, žymiausių žmonių ir, suprantama, apie tuos keturis prezidentus, kurių veidai įamžinti Black Hills kalnuose.

Parengė Jurga Jomantaitė
(„Lietuvos Aidas“ Nr. 132)

REMKIME TAUTOS FONDA.

nes tai yra pagrindinis pasaulinio mastu organizuotas lėšų telkimas kovai už Lietuvos valstybinę tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IZDĄ

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai: kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliškai - Lithuanian National Foundation, Inc. (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės Izdą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atstovybė Melbourne

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba primygtinai paragino visus asmenis, tarnaujančius TSRS KGB Lietuvoje, nedelsiant pasitraukti iš neteisėtose institucijose,